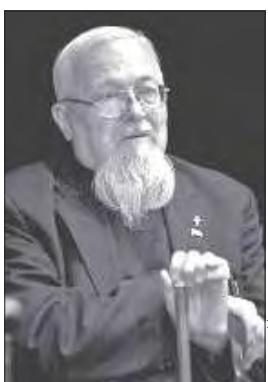

Супакой на зямлі

Калядны зварот духоўнага лідэра беларусаў замежжа, апостальскага візітатара для беларусаў-каталікоў замежжа айца **Аляксандра Надсана**.

народных абрадах Радаўніцы, Купалля, Дзядоў, Калядай сканчае наступным чынам:

«А Хрыстос дзе?» — пытаеш ты з усмешкай,
Бо не відць, дзе Ягонае месца тут.

I адказвае:

Не будзе, не! — Сын Божы нам земешкай,
Бо толькі Ён відзе ў Абсалют,
Бо толькі Ён і Прауда, і Дарога,
Жыцця байду ў смэрці Ён звалів.
І толькі Ён пазнаў самага Бога,
І свету ўд Ягоны паказаў.

Сказана Янам Паўлам II і Свякім пераклікаецца са словамі святога Апостала Паўла, які пісаў: шматразова і рознымі спосабамі некалі Бог прамаўляў да айцоў праз прарокаў, а ў канцы прамовіў да нас праз Сына, Якога ўстановіў спладкаемым усяго і праз якога вякі стварыў.

Вось трыведчанні пра Ісуса Хрыста, як пра аў-яўленне Бога і дарогу да жыцця. Ян Паўл II атаясмілава Яго з супаком. Часта для нас супакой азначае адсутнасць якіх-колечы дзейнасці, але гэта не сапраўдны супакой, гэта супакой магілъны, запярэчанне жыцця.

Сапраўдны супакой — гэта жыццё, гэта гарманічнае развіціе нашых духоўных вершы «Веру не разуму пропці» з вялікай сімпатыяй, разуменнем апісаўны ранейшыя, дахрысціянская вераванні беларусаў, што жылі ў

магчымасцю дзеля асягнення апошній і адзінай мэты — Бога, кропіцы жыцця, згодна са словамі святога Аўгустына: «Стварыў Ты міне, Божа, і неспакойна сэрца маё, пакуль не спачне ў Табе».

Згодна з евангельскім апаведам, пры нараджэнні Хрыста быў чутны спеў на небе: «Слава на вышыніх Богу, супакой на зямлі, добрая воля сядр людзей».

Сапраўдны супакой магчымы толькі пры наўгасці добрай волі, гэта значыць, пачуцця добраўчлівасці да іншых, жаданія добра ўсім. Без яе можам мець у найлепшым выпадку воінкі парадак, заснаваны на сіле і страху, а дзе сіла і страх, там ужо адзін крок да злосці і нянявісці, якія супярочаць супакою і з'яўлююцца прычынай нашых няшчасцяў. Дык у гэты дзень, калі мы ўспамінаем прыйсце на свет Сына Божага, будзем маліць Яго, каб Ён у сваёй дабрыні даў пасыліцца ў сэрцах нашых Ягонаму супакою, што перавышае ўсякае ўяўленне і з'яўляеца асноўна сапраўднага щасця, як асабістага, так і грамадскага.

Жадаю ўсім правесці добра Святыя Каляды і спаткаць Новы год!

Айцец Аляксандар Надсан,
Лондан 2008

**Андрэй
Хадановіч**
(нар. 1973) —
паэт, аўтар кніг
«Бэрлібры», «Сто
лі 100 ю на тут.бү».
Старшыня
Беларускага
ПЭН-Цэнтра.
Змяніў
стэрзатыпі пра
беларускую
пазію.

Шчодры вечар

Андрэй Хадановіч

Вечар на мытні. Католікі п'юць заварку.
На украінскі, відома, сідаюць йсты.
На беларускай, магчыма, кульпілі чарку.
Добра ім, бублашам, яны атэісты.

Снег на заставах такі ж, як у Вільні Й Рыве.
Зорыя неба гоніць думкі ах лібебе.
У Еўразіі эканамічны крысіс:
еканомія светло — і зоркі відаць лепей.

Тroe бадзяяў. Два з візім, трэці без візы.
Твары такія, што можна крываць: «горка!»
Кажучы, па Еўропе выступалі ганцы з Пізы,
быццам на ўсход ад шэнгену гарыць зорка.

Пенсіянер-фалькваген — нібы вярблюд зднагорды.
Фотработ кроўцы відомыя якіцовым уладам.
На рухоную стужку складаюць свае торбы.
На мантіры ў мытніцы: золата, смірна, ладан.

Першы з пакетам прэзентаў. На пакете багоўка.
Ясна, што з беластоцкага супермаркету. Пагаварым-с?
Пан Бальтазарскі Карапль, дзе вона страхоўка?
— Мэта падзеі?
— Пішыце «зорны турызм».

Вы, Мельхіёрас Валхваўскас, пачаму без
візы? Па ксераке? Групавай? Трохгадове дайнін?
Хто падпісаў дэзвол? Генерал-лейтэнант Анубіс?
Так, хар ўздурніца. Ну вы ўзвідны!

Раптам: «Здароў, Кастрояў! Зямялк. З-пад Валожына.
На Каляды дадом — у нашым стылі!»
Тут здрасціца цуд, хоць і не паложана:
усіх траіх — нават лабаса — прапусцілі.

Раждество ў Беларусі? Будучы прыгоды на сраку вам —
падарунок для мага. (Валхва? Карапль? Звіздуна?)
Недзе над Ракавам
вернікам і абыякавым,
нібы зорка з лінкі, свеціц яна.

Падпісацца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Мы рэкамендуем і просім чытачоў
падпісацца пра Рэдакцыю. Наша
сістэма дастаўкі газеты за 3 гады
даказала сваю надзейнасць. Усе
тыя, каго такі спосаб атрымання
газеты задавальняе, хай застаюцца
вернымі такай падпісцы.

1. Яна нам выгаднейшая
фінансава.

2. Мы зможем дастаўляць Вам
газету хутчэй або з той жа
хуткасцю, што «Белпошта».

3. Лічым важным захаваць сістэму
самараспакіўсюду дзейнай. Лішне
тлумачыць, чаму.

Цана падпіскі пра Рэдакцыю
10 000 руб. на месяц.

Падпісныя індэксы ў каталогу
«Белпошты»: для людзей — **63125**,
для прадпрыемстваў — **631252**.
Падпісацца можна на кожнай
пошце. Цана гэтай падпіскі —
12 000 руб. на месяц.

ІДУПП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МДЛ ААТ "Белівестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат- римальніка	3012 206 280 014	Асабіна рэализація	
Грошавыя выдаткі (рублі)			
Від аплаты		Дата	Сумма
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
ІДУПП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МДЛ ААТ "Белівестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат- римальніка	3012 206 280 014	Асабіна рэализація	
Грошавыя выдаткі (рублі)			
Від аплаты		Дата	Сумма
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
ІДУПП "Сурасіч", УНП 190 786 828 МДЛ ААТ "Белівестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат- римальніка	3012 206 280 014	Асабіна рэализація	
Грошавыя выдаткі (рублі)			
Від аплаты		Дата	Сумма
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			

Каб штотыдзень атрымліваць
газету,
дасылайце адрасы і грошы за
газету. Конг на месец — 10 тыс.
рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць
газету паведамліць у
Рэдакцыі свае адрасы і
тэлефоны. Эта можна зрабіць
праз: тэлефон: (017) 284-73-29,
(029) 260-78-32, (029) 618-54-
84, e-mail: dastauka@nn.by,
паштовы адрас: 220050, г.Мінск,
а/с 537.

2) Просім у бланку
банкаўскага паведамлення ці
паштовага пераказа дасылі
і разбройліва пазначыць адрас,
у тым ліку паштовы індэкс і код
пад'езду.

Тры гады «НН» можна было
атрымліць толькі падпісацца
праз Рэдакцыю. Мы завялі
традыцію дзяляваць усім тым
чытачам, якія пералічалі грошы на
выход газеты.

Дзякую

Э.Д., А.С. з Мінскага раёна.
С.А. з Мар’іні.
Яўгенію Л., Сяргею Т. з Лідскага раёна.
Інэ П. з Пухавіцкага раёна.
А.А. з Полацка.
Наталян Т., Андрэю Л., Мікалаю Ш. з
Салігорскага раёна.
П.Б. з Брэста.
Анатолію Б. з Маладзечанскага раёна.
Вячаславу К., Інэ С. з Барысавскага раёна.
А.Р. з Шаркоўшчынскага раёна.
Аляксандру Б. з Кальцкага раёна.
Сяргею К. з Чашніцкага раёна.
Алене Б., Аркадзю М., I.P. з Гомеля.

Асобы году

Чалавек году: Віктар Ганчарэнка

Беларус, ён які? А такі як Віктар Ганчарэнка — грунтубны, узважаны, вялікі. Спакойны, удумлівы, дысцыплінаваны.

Хойніцкі, мележаўскі тыпаж гэты Ганчарэнка. 31-гадовы трэнер БАТЭ нарадзіў новую беларускую легенду. Фантастычны ўзлёт барысаўскай каманды ў Лігу чэмпіёнаў быў заслугай унікальна маладога (тры гульцы каманды старэйшыя за яго) трэnera. Заслужыў годнасць чалавека году ў Беларусі.

Віктар Ганчарэнка

нарадзіўся ў 1977 у Хойніках Гомельскай вобласці. Гадунец хойніцкай спартовай школы і сталічнай Распубліканскай вучэльні алімпійскага рэзерву (РВАР). Выступаў за РВАР (1995—1997) і БАТЭ (1998—2002). Абаронца. Двухразовы чэмпіён Беларусі (1999, 2002). Каўер гульца завяршыў праз сур'ёзну траўму — разрыў кръжальадобной звязкі, меніск. У час выступлення за БАТЭ здымай кватэру разам з вартаром нацыянальнай зборнай Юр'ем Жаўновым.

Адукцыяня вышэйшая. У 2004 скончыў Беларускую акадэмію фізічнай культуры (тренер па футболе). У 2004—2006 працаў трэнерам дублюючага складу БАТЭ. З лістапада 2007 — галоўны трэнер БАТЭ.

Жанаты, выхоўвае сына Арцёма, якому крыху больш за год. Маці і сястра жывуць у гардзянскіх пасёлках Акцябрскі, што на Гомельшчыне. Бацька, які працаў у Чарнобыльі ў першыя дні пасля аварый, памёр у 1993, пахаваны ў Хойніках. Ганчарэнка кажа, што менавіта бацька прышчапіў яму любоў да футболу.

Любімая клубы — «Манчэстэр Юнайтэд», «Вільярэал», «Мілан». Любімые трэнеры — Фабіё Капэла, Алекс Фергюсон, Арсен Венгер.

Ганчарэнка стаў самым маладым трэнерам у гісторыі Лігі чэмпіёнаў. Кажа, што перад стартам Лігі чэмпіёнаў хаваліўся меней, чым перад вяселлем.

Хобі — Формула-1. Любімы гоншчыкі — Хэмілтан. Любімая каманда — «Макларэн».

Музыка — ніякіх перавагаў не мае.

PHOTO BY MICHAIL SNIJGIR

Пераразмеркаванне году:

Уладзімір Макей і Віктар Шэйман

У 2008 годзе Беларусь атрымала новага шэрара кардынала. А разам з ім — новы афіцыйны курс. На пасадзе кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта страшна гаворыла Віктар Шэймані змяніў Уладзімір Макей. Які з усіх сілаў імкненца падавацца настравішнаму і увасабляць курс беларускай улады на лібералізацыю і прымірэнне з Еўрасаюзам. Што немалаважна — Макей часцяком фігуруе на фотах побач з Віктарам Лукашэнкам.

Таксама з блізкага атачэння Аляксандра Лукашэнкі выбылі многія прадстаўнікі старой гвардыі — Генадзь Няўгляс, Алег Праляскouski. Змянілі мулкія краслыстрышнія абльыкінкаманаў па сінекуру ў палаце прадстаўнікоў і нацыянальнам ходзе Андрійчанка і Батура.

Фармальная іястрэб Шэйман палацеў за тое, што не ўпільнаваў выхуку на Дзенен Рэспублікі. Аднак збоку той выхук выглядае як зручная нагода. Шэйман падараздзеў ў датычнісці да зінкненні ў апанентаў улады. Ён застаўся ў спісе не вызывных у краіны Еўрасаюзу нават пасля адмены санкцый.

Такі чалавек оў як не трэба цяпер Лукашэнку на зауважнай пасадзе.

Сыход году: Ірына Казуліна

Лёс гэтай жанчыны стаў уваблением той кръжковай дарогі, якой ідуць сваякі беларускіх палітвізінёў. Чуткі пра

яе цяжкую хваробу з'яўляліся даўно. Але ніводным публічным жэстам Ірына Казуліна іх не пацвярджаля. Инфармацыйны прыйшла з іншага боку. Падчас аднаго з выступаў Лукашэнка заявіў, што праноўваў палітвізію Аляксандру Казуліну вызваленне ў амбен на выезд з краіны ў Нямеччыну: «Ягоная жонка хворая, і да мене звязнүліся паслы Еўрасаюзу. Я згадаў: хай вязе, лечыць жонку. Але наколькі я быў інфармаваны, ёй адмовіўся нават пасля таго, як ягоныя дочкі паехаў і ўтварвалі ўратаваць маму, яму гэтак мама ўжо даўно не была трэба...»

Ірына Казуліна, якая на той час ужо не магла гаварыць, знайшла сілы адказаць адкрытым лістом. «Зачапіла за жывое грэблівае стаўленне да нашай сям'і. Хоць часам здаецца, што нічога падобнага ўжо не можа вывесці з сібе, цвітізм дзівіць. Тыя прапановы, якія былі агучаныя яго пасланцамі нам, былі непрымальнікі. Эта было бы ганебным ўцекамі з краіны».

23 лютага, праз тýдзень пасля выступу кіраўніка краіны, Ірына Казуліна памерла ад раку ма- лочнай залозы. Адміністрацыя калоніі доўгі час не хацела выпустіць А. Казуліна на пахаванне жонкі. Але лёс пакутніцы-жанчыны абудзіў такую хвалю грамадскага спачування і абурэння, што улады ўрэшце былі вымушаныя адпакаваць палітыку тры дні адпачынку. Развітацца з Ірынай у Чырвоны касцёл і на могілкі ў Тарасава прыйшли некалькі тысяч чалавек.

Пробліск году: Міхась Пашкевіч

У краіне з'явіўся новы enerгічны палітык. За год лідар «Маладых дэмакрататаў» Міхась Пашкевіч прайшоў праз кръмінальны суд у «Працэсе чатырох», выключчэнне з апошняга курсу гістफаку БДУ (яму заставалася толькі абараніць дыплом), адсядзеў агульнай колькасцю 37 сутак адміністрацыйнага арышту. Нават прысуд на два гады «катніх хімій» краставу ў Пашкевіча не адняў. Прыйшоўшысі ўзэрэсамаўцам, ён праіш на з'езд «Лукамолу» і, дабіваючыся словаў, ўзняў там хай падчас выступу віца-прем'ера Косінца. Найўрэымліві Міхась Пашкевіч выглядае адным з найбольш перспектыўных палітыкаў новай генерацыі. Абы не перагарэў, як ужо часта бывала з «маладымі дырніні».

Грымёр году: лорд Бэл

Хто можа навуцьца падабца Захаду, калі не стопрацэнты яго прадстаўнікі? Кіруючыся, відаць, гэтай логікай адміністрацыя Лукашэнкі заключыла контракт з вядомым англійскім піяршчыкам Цімаці Бэлам. Яго кліентамі былі расійскія алігархі Барыс Беразоўскі, экс-прам'ер Тайланду Таксын Чынаўат, а таксама манархі Саудаўскай Аравіі. Бэл таксама быў дарадцам прэм'ер-міністра Вялікабрытаніі Маргарэт Тэтчэр.

Год працы не мінў дарма. Інтар'ю з Лукашэнкам з'явіліся ў найбуйнейшых газетах Еў-

ропы і ЗША. Дарэчы, менавіта Бэл за некалькі дзён да вызвалення Казуліна, Кіма і Парсюковічевіца заявіў, што на волю выйдзе палітвізіні.

Другой найважнейшай задачай брытанец называў правядзенне парламенцкіх выбараў. Тут дэмакратычны дэкаратыўны рухнулі. Аднак Еўропа ўсё настроена працягваць дылог. І тут заслуга Бэла, безумоўна, ёсць. Адно што ўлада пільна сочыць, каб Бэлава навука рабіць добрую міну не стала сарапуднай мінай, закладзенай пад «стабільнасць» і «працвітанне».

Птушка году: Міхail Снігір

Катэджы будавалі ўсё, а краінім застаўся Снігір. Пракурор Мінскай вобласці стаў галоўнай ахвярай антыкарупцыйнага дакладу Лукашэнкі 13 лістапада. Прэтэнзіі былі выказаныя да набытых пракурорам кватэрэў ў цэнтры Мінску, а таксама катэджу, які выглядае «быльш унушальнай за раздэнцию прэзідэнта». За карупцыйныя праваламі ў самыя сэрцы вертыкалі праглядаюцца даўнія і ѹмінія спляценні інтаресаў. У 2000 годзе пастанову арышце Дзмітрыя Паўлічэнкі падпісаў менавіта намеснік генеральнага пракурора Міхail Снігір. А бедны чалавек, якога Снігір высліў з кватэры, як аказалася, — уладальнік заводаў, газет, паходаў...

Асобы году

Працяг са старонкі 3.

Прызыў году: Зміцер Жалезнічанка, Алесь Каліта...

Яшчэ расійскі царызм практыкаў здачу палітычных актыўстаў у салдаты. Сёлета у боты масава абувалі сябrou «Моладзі БНФ». У войску забралі несправядліва адлічанаага гомельскага студэнта Змітру Жалезнічанку, Алеся Каліту, Змітру Бяляеву, Юр'я Дащуку, Хведара Чаранкову. Прызыў 2009 таксама абязае быць багатым. На чарзе Франак Вячорка, а таксама адзін з лідэрў «Маладога фронту» Іван Шыла.

Тыя, хто выпісвае позвы, спадзяюцца, што з дапамогай арміі змогуць збіць актыўнасць маладзёжу. На практицы ж хлопцы атрымліваюць нялішнюю загартоўку. А прыклад Тараса Шаўчэнкі паказвае, што з войска часам вяртаюцца генільнымі пазамі і сімваламі нацыі.

Крык душы году: Віктар Гарбачоў

Усю гаму пачуццяў апазіцыйных кандыдатаў у палату прэдстадыўнікоў праілюстраваў барысавец Віктар Гарбачоў, які ўnoch парламентскіх выбараў у інтэрв’ю «Нації Ніве» щырыа выгукнуў: «Нас кінулі, бліхалі!» І столькі адчноў і падманутай наінансці чыталася ў ягоных словаах... А што ж вы хацеці?

Градус году: Сяргей Шмолік

Беларускі футболь сёлета праславіўся не толькі поспехамі БАТЭ, але і ўчынкамі брэсцкага суддзі Сяргея Шмоліка, які выйшаў працаўца на матч чэмпінату краі-

ны п’янім. Спачатку балельшчыкі думалі, што ў рэфери праста скурчыла спіну, але потым зразумелі, што Шмолік лыка не вяжа. Кадры, калі арбітра выводзяць пад рукі з поля, абліцелі найбліжэшыя тэлеканалы планеты. Такога ў сусветнай футбольнай практыцы яшча не бачылі. Сам жа Шмолік быў дыскваліфікаваны пажыццёв.

Вось вам і адказ, чым сэн-няшня Беларусь розніца ад іншых краінаў свету.

Пакутнікі году: Іван Ціхан і Вадзім Дзевятоўскі

Медалісты пекінскай Алімпіяды, малатабайцы Іван Ціхан і Вадзім Дзевятоўскі, былі пазбажаны ўзнагарод. Допінг-кантроль паказаў, што тэстастрон у крыва атлетаў зашкальваў. Самі спартсмены растлумачылі гэта тым, што падчас спаборніцтва адмовіліся ад сэксу і харчавалісь яйлішнью загартоўку. А прыклад Тацаса Шаўчэнкі паказвае, што з войска часам вяртаюцца генільнымі пазамі і сімваламі нацыі.

Спявак году: Сяргей Міхалок

Пакуль апальныя рок-музыка ўзыкаюцца да свайго новага становішча і здымоўць кліп на тэлеканале «Лад», «Ляпіс Трубяцкій» выдаў нонканфармісткі альбом. З дзвіном песьні па-беларуску. У адной з якіх спявача:

Сэрца палае, далонь не дръбъць.
Ды палубічы дамоў бяньць.
Пагоня побач —
Будзем жыць!
BELARUS FREEDOM!!!
BELARUS FREEDOM!!!
BELARUS FREEDOM!!!
BELORUSSIA LIBERTA

PHOTO: TUT.BY

Пацан году: Раман Мянцюк

У сакавіку ўсё Беларусь была шакаваная паведамленнем пра здарэнне на трасе Мінск — Мікашэвічы. Каб спыніць п’янага кіроўцу, які з хуткасцю 180 км/г уцякаў ад міліцыянта, інспектары ДАІ перагарадзілі дарогу прыватным легкавым аўтамабілімі, не высадзіўшы адтуль людзей. На пачасце, абышлося нечалавечымі ахвяраў, хаця кіроўца Мянцюка і ўрэзаяўся ў адзін з аўтамабіляў. Инфармацый патраніла ў прэсус. Следам началі ўспыльваць і даўнейшыя подобныя выпадкі... У выніку Раману далі пяць гадоў калоніі, а міліцыянты-арганізаторы ўсяго толькі абмежаваліся ўмоўнымі тэрмінамі і работу памянялі.

Пасля выбуху з ліпена ўсе дазналіся, што такое дактылакапія.

Абаронцы году: Аляксандр Галіев, Мар’яна Сімешка, Павел Сапелка

Не так і многа адвакатаў адважаеца абараніць палітычных праціўнікаў. Лукашэнкі. Таму працу Аляксандра Галіева, Мар’яны Сімешкі, Паўла Сапелкі нельзя недаацэніваць. Часта на падобных працэсах адвакаты выступаюць з больш смеўлым заявамі адносна сітуацый ў краіне, чым самі абвінавачаныя. Для гэтага траба мець неабыкную грамадзянскую мужнасць.

Закладнік году: Люген Шыгалаў

За афера з зямлём быў арыштаваны адзін з найбагатых людзей краіны, дыректор «Ждановічаў». Яўгэн Шыгалаў. Зрэшты, запомніўся не сам арышт, а рэкордны склад, які заплатілі за хваробу бізнесмена, каб ён меўмагчымасць зрабіць аперацию за мякія. Каб Шыгалаў убачыў неба Лондана, было заплачана калі пяці мільёнаў долараў. Цяпер з яго патрабуюць яшчэ 40 — нібыта за парушэнні экалогіі пры будаўніцтве гандлёвага комплексу. Зараз пакінучы і без Жданоў, і без штату.

Яны адышлі ад нас за 2008 год

- Аляксандр Абдулаў — расійскі актор;
- Сэр Эдмунд Хілары — чалавек, які першым узышоў на Эверест;
- Бобі Фішэр — былы чэмпіён свету па шахматах;
- Генерал Сухарта — былы прэзідэнт Інданезіі;
- Язэп Ганчар — брат энілага Віктара Ганчара;
- Кастусь Акула — пісменнік, дзеяч эміграцыі;
- Вера Розум — маці Генадзя Карпенкі;
- Ален Роб-Грые — французскі пісменнік;
- Брэндан Х’юз — легендарны камандзір IPA;
- Ягор Летаў — расійскі музыка;
- Ірына Казуліна — жонка палітвязня;
- Артур Кларк — пісменнік-фантаст;
- Юрка Аляхновіч — сын Францішка Аляхновіча;
- Вера Шостак — віленская беларуска;
- Андрэй Вайтойвіч — ветэрэн беларускага вызвольнага руху;
- Надзея Румянцава — расійскі акторка;
- Міхаіл Таніч — расійскі пазёр;
- Альберт Масальскі — прарабчык мінскага Кальварыйскага касцёлу;
- Альберт Хоффман — наўуковец, які вынаішоў таблеткі ЛСД;
- Ірына Снэйдер — жанчына, якая выратавала дзве з паловай тысячы габрэйскіх дзяцей;
- Анатоль Кірвель — пісменнік;
- Рыма Казакова — расійская пазётка;
- Сідні Полак — знаменік-рэжысёр;
- Валянцін Рабцівіч — гісторык;
- Іу Сін-Ларан — найяўлікішы дызайнер вірапакті XX стагоддзя;
- Міхаіл Герчык — пісменнік;
- Чынгіс Айтматав — расійскі і кіргізскі пісменнік;
- Мітрафан Рэлкай-Шаршчок — дзеяч беларускіх энгардзіяў;
- Нона Мардзюкова — расійская акторка;
- Святаслau Хадановіч — музыка;
- Браніслав Спрынчан — пісменнік;
- Лянгіна Брыллеўская — дзеячка эміграцыі;
- Анатоль Прыстаўкін — расійскі пісменнік;
- Мікола Сенкі — дзеяч эміграцыі;
- Валер Місюк — старшыня Таварыства беларускай культуры Літвы;
- Пётра Рааштнік — ветэрэн нацыянальнага руху;
- Міхаіл Пугаўкін — расійскі актор;
- Аляксандар Салжаніцын — расійскі пісменнік;
- Іvan Сабалеўскі — цесць Аляксандра Казуліна;
- Міхаіл Мукасей — найстарэйшы савецкі разведчык;
- Васіль Несцярэнка — дырэктар Інстытуту радыёцэнтральнай бяспекі;
- Магамед Еўлоеў — лідар апазіцыі Інгушыі;
- Міхаіл Ляўрыновіч — беларускі прамысловец;
- Ксения Красоўская — маці Анатоля Красоўскага;
- Рычард Райл — сузнавальнік Pink Floyd;
- Сяргей Андрушчанка — сябров АГП, барапаніц прадпрымальнік;
- Іна Карпюк — удава Аляксандра Карпюка;
- Валерыя Лабко — фатограф;
- Аляксей Чарапанав — жакеист;
- Пётра Явіч — мастак;
- Урмас От — эстонскі журналіст;
- Сястра Эманюэль — манашка, якая ўсё сваё жыццё прысвяціла дапаможенію аблаздзеным;
- Максім Сямёнаў — гендэрэктар «МТВ у Беларусі»;
- Муслім Магамаев — расійскі спявак;
- Тоні Хілерман — амерыканскі пісменнік;
- Генадзь Кісялёў — літаратуразнаўца;
- Аляксандр Дракахруст — пісменнік;
- Алег Лойка — літаратуразнаўца і педагог;
- Ян Маҳульскі — польскі актор;
- Аляксій II — патрыярх Маскоўскі;
- Юры Фрыдман — рэжысёр-мультыплікатор;
- Вольга Кандрацьеўва — гандбалістка зборнай Беларусі;
- Ніна Маціш — пазётка;
- Эберхард Хайнен — былы кіраўнік місіі АБСЕ ў Беларусі;
- Гаральд Пінэр — англійскі драматург.

Падрыхтаваў ЗП

Беларусь цесна супрацоўнічала з ЦРУ яшчэ ў 2002 годзе

Аўтары шумнай кнігі *Ghost Plane* («Самалёт—прывід») — пра таемныя выкраданні і перавозку падазраваных у тэрарызме людзей па ўсім свеце амерыканскімі спецслужбамі — выяснялі, што самалёты ЦРУ вывозілі падазраваных у Гуантанама таксама і праз аэрапорт Мінск-2.

Яны ўстановілі два канкрэтныя рэйсы з выкрадзенімі людзьмі праз аэрапорт Мінск-2, што мелі месца 13 сакавіка і 25 чэрвеня 2002 году, намякаючы на магчымасць іншых падобных рэйсаў, якія не ўдалося ідэнтыфікаціі.

Пасля падзеяў 11 верасня 2001 году амерыканскія спецслужбы ў рамках «вайны з тэрарызмам» распачалі буйнамантабную кампанію фактычна га

ніякіх тлумачэнняў ды сувязі са светам, фактычна зникнуўшы без вестак для ўсіх. Пасля яго вывезлі ў сакрэтную турму ЦРУ ў Аўгустаністане. Праз 5 месяціў адзіночнага зневоленія амерыканцы зразумелі, што масы трапілі ў іх сетку выпадкова, вывезлі яго ў глухую албанскую вёску і выпусцілі.

Гэта — адзін з больш чым ста выпадкаў выкрадання людзей, што сталі вядомымі. У выпадках гэтых «затрыманні» плюзовых людзей хапалі на вуліцы адной краіны і вывозілі ў іх родную або проста іншую краіну, якую іх вышуквалі, або на тэрыторыі якой маглі быць праведзеныя нелегальныя следчыя дзеянні.

У свой час следства Рады Еўропы паказала, што прынамі 14 еўрапейскіх краін супрацоўнічалі з ЦРУ ў сакрэтнай перавозцы выкрадзеных людзей прыватнымі летакамі праз тэрыторыю. Больш за тое, у студзені 2006 году ў СМІ з'явіліся паведамленні, што супрацоўнікі амерыканскіх спецслужбў дапытвалі падазраваных у тэрарызме ў сакрэтных ўсходніх еўрапейскіх турмах,

PHOTO BY MEDIANET

Не толькі Уго Чавеса прымаў «Мінск-2».

дзе ствараліся нялюдскія ўмовы ўтрымання. Заходнія ўрады, у прыватнасці Іспанія, упарты адмаялілі сваю інфармаванасць пра незаконныя дзеянні ЦРУ па транспартаванні выкрадзеных самалётаў праз тэрыторыі, якія маглі быць пасажырамі. Усходніяя афіцыйныя агенцтвы падаравалі перавагу маўчанию.

Па выніках расследавання Еўрапарламенту ў 2006 годзе выясняўлася, што ЦРУ ажыццяўляла больш за тысічу недзяклраваных палётаў над еўрапейскай тэрыторыяй пачынаючы з 11 верасня 2001 году — многія самалёты ішлі з выкрадзенымі на борце. Як зазначыў дэпутат Еў-

рапарламенту Джавані Клаудыё Фава, які браў удзел у гэтым расследаванні, «пасля 11 верасня ў рамках барацьбы з тэрарызмам парушэнні правоў чалавека і асноўных прав усеяне было ізаляваным із экстраардынарнымі заходамі, абмежаваным кароткім часовым прамежкам, але хутчы нагадвалі шыроку распаўсюджаную рэгулярную практику, да якой мелі дачыненне большасць еўрапейскіх краін».

Як паказала расследаванне Еўрапарламенту, самалёты ЦРУ рабілі шматлікія пасадкі на тэрыторыі еўрапейскіх краін, якія ніколі не дэкларавалі-

ся, што было парушэннем міжнароднай дамовы, якая вымагае ад авіякампаній дэкларацію маршруту і месцы прамежкавай пасадкі самалётаў з паліцэйскай місіяй. Прадстаўнікі ЦРУ каментавалі інфармацыю пра сакрэтныя палёты, кажучы, што многія з іх былі звязаныя з перавозкай персаналу, матэрыялаў і кіраўніцтва агенцтва па дарозе ў іншыя краіны, а не з транспартаваннем падазраваных.

Якім чынам у гэты амерыканскай схеме магла апынуцца Беларусь з крытычным стаўленнем? Наінша дапускаецца, што Мінск не ведаў пра тыя палёты, бо занадта шырокамаштабная была адпаведная дзеяннасць амерыканскіх спецслужбў у свеце, каб заставаць таямніц. Не толькі заходніе ўрады краін тады заплющчвалі вочы на штукастры ЦРУ, зважаючы на тое, якую ўভагу амерыканцы надавалі вайне з тэрарызмам. З Вашынгтонам началі тады ціха супрацоўнічаць і іншыя апіршчы антыамерыканізму, як то Іран.

Імаверна, што і Беларусь, як гэта не раз бывала і раней, маўкліва дапамагала ЗША. Разлічваючы на палітычныя і фінансавыя дылігэнцы.

Сяргей Богдан

Пазняк пераабраны старшинём КХП-БНФ

21 снежня ў мінскім палацы трактарнага завodu адбыўся VIII З'езд Кансерватуна-Хрысціянской Партыі — БНФ.

З'езд быў выбарны. На пасаду старшыні быў пранаваны на безальтернатыўнай аснове Зянон Пазняк. Яго падтрымалі адзінагалосна. Не адбылося зменаў і сядро намеснікаў старшыні — пасады захавалі Юрэй Беленікі і Сяргей Панкоў. Таксама быў абраны Сойм КХП-БНФ у складзе 35 чалавек.

Юрась Беленікі кажа: «Звычайныя рабочы з'езд, які адбываюцца ў нас раз на два гады. Былі праблемы з памяшканнем, але даваўся прыніць прашанову палацу трактарнага заводу, хоць і было дагражавана. У працы з'езду браў удзел 101 делегат, а таксама 89 гасцей. Быў агучаны даклад Зянона Пазняка, выступілі делегаты з'езду. Была вельмі цікавая гутарка Прэемна, што нават не ў самых спрыяльных умовах сябра нашай партыі захоўваў аптымізм і працягваў сябе дзеяннасць».

Зміцер Панкоў

гаспадарка

Бунт полацкага бізнэсоўца

Уладзімір Захараў два дні трывалі зачыненымі гандлёвымі дамы ў Полацку і Наваполацку.

У Полацку і Наваполацку два дні запар не працавалі буйныя гандлёвымі дамы «Стралеці рынка», «Еўралюкс» і «Стралецкі капітал». Зрабіць так загадаў уладальнік рынку Уладзімір Захараў. Ён заявіў, што «не бачыць сэнсу працы ў такіх жорсткіх ўмовах, якія яшчэ горы узмацняюцца ў Беларусі». Пазней звестава з ім не ўдавалася. На тэлефанаванні не адгукаўся ягоны памочнік. У гарвыканкамах Полацку і Наваполацку, куды паабязвалі прыйсці прадпрымальнікі, паведамлі, што не могуць наўпраст паўплываць на Захараўа. «Мы паразілі прадпрымальнікі, якія арандвалі гандлёвые плошчы ў ГД «Стралецкі капітал», рыхтаваць калектывы пазоў у Гаспадарчы суд на дзеянні юлісніка гандлёвага дому Уладзіміра Захараўа», — паведаміла начальніца аддзела гандлю Ірына Мінчукова. Тое самае адказала і ў полацкім

гарвыканкаме. «Гарвыканкам не прымаў нікіх мер да закрыцця рынку, наадварот, мыробім усё магчымае, каб яго адчыніць», — паведаміла начальніца аддзела Ірына Гукаўская.

У аўторак увечары гандлёвымі цэнтрамі адчыніліся таксама нечакана, як і замкнулася. Тым часам сірод наваполацкіх гандляроў ходзяць розныя версіі гэтай падзеі. Частка гандляроў мяркуе, што Захараў такім чынам адзягаваў на хуткія змены ў працы індывідуальных прадпрымальнікаў — 1 студзеня 2009 году тыя з іх, хто не паспей аформіць пераход у ПУП, вымушаны будзе спыніць працу. А гэта можа прывесці да разнага скарачэння арандатаў гандлёвых плошчаў. Кажуць таксама, што апошнім часам дзеяйнасць полацкага бизнэсоўца часта правяялі.

Сямён Печанко

Падарунак на Новы год

Лукашэнка збаяўся прыціснуць прадпрымальнікаў.

Указам №703 ад 24 снежня А. Лукашэнка зняў амежаванне па перыядзе дзеяння вызвалення ад мытнага афармлення і аблакдання мытнай пошлінай (зборам) пры ўвозе ў Беларусь тавараў з Расіі ў дачыненні да індывіду-

альных прадпрымальнікаў — платнікаў адзінага падатку, якія ажыццяўляюць рознічны гандаль. Вызваленне ад мыта мусіла дзеяніцаць да 1 студзеня 2009 году.

СП

СЦІСЛА

«Герой працы» спыніўся

Калектыв Добрушскай папяровай фабрыкі, акрамя дзяжурных службаў, сыходзіць у вымушаны адпачынак да 12 студзеня з захаваннем дзвюх трацінаў заробку — з разліку сярэднямесячнай стаўкі памерам 220 тысяч рублёў. На прадпрыемстве вымушаны адпачынкі тлумачаць адсутнасцю замоўваў.

Газ для Беларусі будзе каштаваць \$160—170

Пра гэта паведаміла інфармаваная расійская крыніца. У прэс-службе ААТ «Газпром» гэтую інфармацию не каментуюць. Прадстаўнік «Газпрому» толькі нагадаў, што «ёсць дамоўленасць ў дачыненні да таго, што контракт дзеянічае, формула дзеянічае, але будзе неўзімка карэктроўкі. Мы разумеем, што важна не

толькі ўстанавіць цэнзу, але важна яшчэ і грошы атрыманы. Таму і ідзе на пэўную кампрамісі».

Для расійскіх спажыўшоў цана газу будзе на ўзроўні 1900 рублёў (каля 65 доляраў), оптавая для еўрапейскіх спажыўшоў — 260—300 доляраў, паведаміў С. Купрыяна. На працягу году, паводле яго словаў, кошт газу будзе зніжка для ўсіх еўрапейскіх спажыўшоў.

СП; паводле БелаПАН, радыё «Свабода»

ЮЛІЯ ДАРАЖАЕВАЧ

У 2009 годзе беларуское машынабудаванне чакаюць цяжкія выпрабаванні.

«Ноў крэдытс» у замежнай валюце

Галоўная фінансавая ўстанова краіны «настойліва рэкамендавала» камерцыйным банкам спыніць выдачу валютных крэдытў населенніцтву, паведаміў прадстаўнік аднаго з камерцыйных банкаў. Такія заха-

ды тлумачацца складанай сітуацыяй на валютным рынке. У прэс-службе Нацбанку каментаваць гэтую інфармацыю адмовіліся.

СП

Паскарэнне на тле запавольвання, альбо Лоўкасць рук нацыянальнай статыстыкі

Піша эканаміст Аляксандр Чубрык.

На мінулым тыдні Нацыянальны статкаміт — Белстат — абвесціў вынікі працы эканомікі за 11 месецяў. Не ведаю, якіх, але я здзівіўся — у парыўнанні з студзенем — кастрычнікам рост ВУП паскарбыўся і склаў 10,8% (у парыўнанні з 11 месецамі мінулага году)! Даў ў той час, калі ўрадоўны гавароць пра крэзіс, рост запасаў ды запавольванне росту. Натуранальная, палез на сайт (для цікавых — <http://belstat.gov.by/>) ды пацярэбіцца.

Каік выявілася, у студзені — лістападзе працмисловая вытворчасць

верочасць вырасла на 12,7% (у парыўнанні з адпаведным перыядам мінулага году). Выглядае някепска. Але ж я за лістапад тэмп прыросту склаўся ўсяго 4,1% (да лістапада 2007-га). Гэта ўжо бліжэй да сучасных тэндэнцыяў, асабліва калі ўлічыць, што ў кастрычніку было 10,3%, а ў верасні — 13%.

Але і гэта яшчэ не ўсё. Бо, як слушна казалі розныя афіцыйныя асобы, апошнія два месцы раслі запасы працмисловай прадукцыі. Калі адніць ад аўтамату працмисловай вытворчасці за кастрычнік і лістапад кошт «нанапашанай» гатовай прадукцыі, то выйдзе, што ў кастрычніку працмисловая вытворчасць вырасла на 5,9%, а ў лістападзе —

скарацілася на 3,2% у парыўнанні з адпаведнымі перыядамі мінулага года.

Звяртае ўвагу такі феномен: рост у асноўных галінах працмисловасці (іх дзеяць — электраэнергетыка, паліўная працмисловасць, чорная металургія, хімія і нафтхімія, машынабудаванне, дрэваапрацоўка, будматэрыялы, лёгкая і харчовая працмисловасць, і ў іх вырабляючыя 85—90% усіх працмисловай прадукцыі) час ад часу шмат павольнейшы, чым рост у працмисловасці ўгулага.

«Іншыя галіны» з'яўляюцца своеасаблівай «чорнаю скрынню», якай жыве ўласным жыццём. Гэта такія невялікія галіны, як каліравая металургія, шкля-

ная і парцяліянова-фаянсавая, мукамольная, мікрబілагічная, медычнай і паліграфічнай пра-

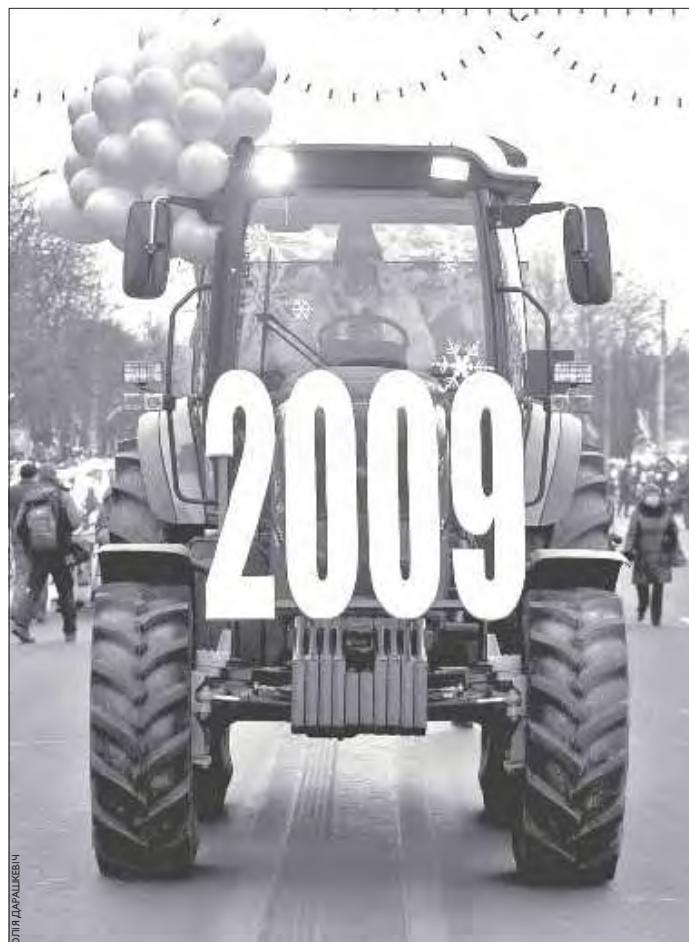
мысловасць.

Калі ў асноўных галінах усё добра, то «іншыя» растуць павольна, калі кепка — рост у іх раптад паскараеца. Ці прости вытворчасць у іх расце ў некалькі разоў хутчэй. Не зрабіўся выключэннем і лістапад гэтыя году — вытворчасць у дзеяцьві асноўных галінах (без уліку складоў) вырасла ўсяго на 2,2%, а ў іншых галінах — на 16,1% (у парыўнанні з леташнім лістападам). Калі скарэктаваць тэмп росту ў гэтых галінах, то выйдзе, што працмисловасць (а значыць, і эканоміка ўгулага) расце шмат павольней, чым гэта

падаецца афіцыйнай статыстыкай.

Што да паскарэння росту ВУП, то афіцыйная статыстыка тлумачыць яго найперш бутам у сельскай гаспадарцы. У кастрычніку — рост на 18,3%, а ў лістападзе — на 23,1% прыці адпаведных месяцаў 2007-га. Вось якай галіна эканоміку выцягнула! Толькі ў мінулым гады часта бывала, што рост у сельскай гаспадарцы ў 4-м квартале змяняўся запавольваннем у 1-м квартале наступнага году.

Памятацець, нядыўна заробіць бюджетнікам нібыта падвысілі, а потым перагледзелі? То і з статыстыкай гэтаксама. Нацыянальны адметнасці...

Макей: Гістарычны выбар на карысць суверэнітэту

Упершыню за доўгі час чыноўнік высокага рангу — кіраўнік Адміністрацыі презідэнта Уладзімір Макей — зрабіў выступ па-беларуску.

«Нягледзячы на паўтычную каньюнктuru, можна сцвярджаць, што, атрымаўши наўгеду гістарычную спадчыну, мы паспяховамо будзем беларуску дзяржаву». Аб гэтым кіраўнік Адміністрацыі презідэнта Беларусі Уладзімір Макей (на **фота**) заявіў на міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Беларусь: этапы становлення дзяржавы-нацыі».

Упершыню за доўгі час чыноўнік такога рангу выступіў па-беларуску. Ён адзначыў, што распад СССР пастаўіў перад беларускім народам некалькі гістарычных альтэрнатываў. Рэалізацыя некаторых з іх прывяла да страты суверэнітetu і зникнення Беларусі з паўтычнай карты свету. Установачны выступ не абышоўся, якія рош, без панегірыкаў. «Смутнае для краіны ліхалецце завяршылася ў 1994 годзе з выбраннем першага прэзідэнта Беларусі Аляксандра

Лукашэнкі», — сказаў кіраўнік Адміністрацыі чалавека, які пакончыў з ліхалеццем.

Аднак найважнейшым было іншае — спробы інтэграваць розныя крыніцы нацыянальнае традыцій: «Беларуская дзяржава-нацыя не была прынесена звонку. Палацкае і Тураўскае княства, Кіеўская Русь і Вялікае Княства Літоўскае — усё эта вехі нашай гісторыі, этапы стаўлення беларускага этнасу», — сказаў ён.

Пры гэтым ён падкрэсліў, што Беларусь яшчэ да вайны стала паўнаважнай еўрапейскай дзяржавай. «З шасці невялікіх паветаў Мінскай губерні ў 1921 годзе БССР да 1939 году ператварылася ў даволі моцную еўрапейскую дзяржаву з насельніцтвам больш як 10 млн чалавек», — сказаў Макей. А ў чым была тая дзяржава-нацыя?

«Беларусы працаўалі ў тысячах эфектыўных сельгаспрадырместваў, на высокатачнасцічных заводах, з'явілася Акадэмія навук, універсітэт, стваралісь творы мастацтва». Між тым тысячы каласаў працаўалі ў Татарстане, і творы мастацтва ствараў Муса Джалаў, але эта

не рабіла Татарстан еўрапейскай дзяржавай.

У саліянцы пад назівай «беларуская дзяржава-нацыя» адны элементы ўсё

яшчэ выразна супярэччаю іншым. Напрыклад, калі «Беларусь яшчэ да вайны стала паўнаважнай еўрапейскай дзяржавай», то навошта мы сёння гэту самую

дзяржаву «будуем», лагічна панікаваўся адзін з інтэрнатаў у сваім каментары на сайце NN.BY.

Мікола Бугай, цытаты паводле БЕЛТА

PHOTO: TUT.BY

Лукашэнка паабяцаў нездагадлівых напружваць

Адной фразай можна перакрэсліць усе спесы пра лібералізацыю эканомікі. Такая фраза прагучала з вуснаў афіцыйнага кіраўніка ў Бярозе. Піша **Аляксандр Класкоўскі**.

23 снежня ўвечары там адчынілі чартовы лядовы палац. Як высветлілася, да яго пабудовы мае непасрэднае дачиненне тантрыйны нараджэнцы Юры Чыж — той самы, кіраўнік «Трайпулю».

Пастаўіўны яго ў прыклад, галоўны начальнік заклікаў іншых бізнесаўцу «не хаваць гропы ў скарбонцы», а ўкласі «ў зямлю, што вас нарадзіла ды

пастаўіла на ногі». І вось тут прагучала красамоўная рамарка: «Калі хто не разумее маёй просьбы, то, скажу щыры, тых будзем напружваць».

Для айчыннага бізнесу ўсё гэта, канечнеч, звычайная рэч. Яго калоціць як ішчу ўчесь час. А вось што скажуць на гэта некаторыя лорды, якія надта ж нахвалвали беларускую эканамічную лібералізацыю на

інвестыцыйным форуме ў Лондане?

На самай справе нораў нашых уладаў — «нагінца» прыватніка — ніколы не змяніўся. А іх новая эканамічнае паўлітыка нагадвае бальшавіцкі ізп. Калі мабілізацыйная эканоміка бяспісальная, варта даць буркуям нагульниць тлушчыкы. А там — гм-гм — пабачым...

Дарэчы, яшчэ адна свежая навіна: па выніках нарады ў презідэнта (яна прыйшла таксама 23 снежня) дробныя гандляры расійскім пышпляжкамі атрымалі паслабленне.

Ім, праўда, павысілі ад 1,5 да 2

каэфіцыент на імпарт, але ж пакінулі запаветную льготу, тэрмін якой сыходзіў 1 студзеня. Іншай кажучы, тавар з Расіі паненайшыму можна будзе ўвозіць без пашвяджальних папер і сплачваць фіксаваны ПДВ.

Такім чынам, наверсе выявілі каласальны гуманізм: хай яшчэ тыя III пажыўніцы! А каб надта не луналі ў аблоках, іх трошкі «напружылі» каэфіцыентам.

Зразумела, тут не столькі міліэрнасць праціла, колькі засцярога спрацавала. Толькі яшчэ не ставала на фоне крызісу атрымаль вулічныя бунты зробілі буржуазіі ды новую

армію беспрацоўных! Напраўдзе кажучы, аўтар гэтых радкоў не лічыць чаўнікоў, што снююць з цюкамі кітайскага шырспакживу, уласбліеннем перадальных тэндэнцыйнага бізнесу. Але ў даценым выпадку важны не толькі эканамічны складнік. Мы бачым маленьку перамогу згуртаванін грамады над чынавенствам. І гэта каштоўны грамадзянскі досвед. Асобныя пласты насельніцтва пакрысе вучацца ладзіць супрацў вертыкальнаму самаўладству з яго прынцыпам «Не аддасі сам — напружкім!».

Лоўкі Бэл, і нічога больш

«Кіраўнік дзяржавы выдаў указ, які ўводзіць мараторый на праверкі суб'ектаў гаспадарання». Каментуе **Барыс Тумар**.

Вы думаеце, падатковая інспекцыя будзе ліквідавана ў нашай краіне? Ці будзе ліквідавана Дэпартамент фінансавых расследаваній? Ці аўдытаўская палата — у форме Камітэту дзяржканц究ту ці іншай? Не смыячыце людзей. Гэтыя інстытуты дзейнічаюць у кожнай краіне. Так, яны могуць і павінны дзейнічаць інакш, чым у Беларусі — не выкарыстоўвацца для звяздання палітычных і кланавых рахункаў,

паважаць права на рызыку, грунтавацца на прынятым законадаўстве. Але яны былі і будуть у любой рынакавай эканоміцы, якія будзе Беларусь.

У аўбяшчэнні маратрою на праверкі адчвячацца рука піяр-майстру. Памятаеце, новаўлены празідэнт Юшчанка скасоўваў ДаІ?

Справайднай пераменай было б, напрыклад, перайменаванне КДБ, адсянчэнне ад яго савецкіх каранёў і выхаванне ў спецслужбах іншай карпаратыўнай культуры. Справайднай пераменай было бы спыненне сталінісцкай, варварскай рубінаўскай реформы адукцыі, якай зробіць нашу краіну інтелектуальна неканкурэнтадздольнай. Справайднай пераменай было бы... Але ўсё то зробіць ужо наступны кіраўнік незалежнай Беларусі. **P.S.** Роўна праць дні пасля гэлага ўказу падатковая прыбыла ў Фонд выдання «Нашай Ніве» з комплекснай праверкай.

Рудкоўскі пра выдаленне польскіх ксяндзоў з Гродзеншчыны

Радавацца тут няма чаму.

Рэжым ратуе беларускасць ад польскіх ксяндзоў? Не смыяще. Чхаць ён хацеў на гэту беларускасць.

Рэжым — па-першае — дэмантруе перад Касцёламі сваю силу. Траба напросто час ад часу паказаць, «хто ў хане гаспадар». Па-другое (я перакананы, што гэта галоўны матыў гэтай эпізоде) — улады (канкрэтнай, КДБ) імкніцца справакаваць раскол унутры Касцёлу. Вось чаму ўсё гэта падаецца ў патріятычнай упакоўцы (маўляў, мовы

не ведаюць, ментальнасці не разумеюць).

Ну, а тое, што ў Касцёле, дакладней, у Гродзенскай дыяцэзіі, ёсць выпадкі дыскрымінацыі і прынуждэння беларускасці, то гэта так. Толькі тут галоўную ролю іграюць не прыезджыя палікі, а «палікі» мясцовага вырабу. Але гэта праблема павінна быць вырашана ўнутры Касцёлу. А ўжо напэўна не з узделам псеўдабеларускай улады з савецкай генеалогіяй.

Паводле інтэрнэт-блогу Пётры Рудкоўскага ОП

культура

Круглыя даты і культурныя страты

Сёлета самымі значнымі былі падзеі, звязаныя з юбілемі Дуніна-Марцінкевіча і 90-годдзем БНР. Піша Сяргей Харэускі.

3 лютага мітрапаліт Тадэвуш Кандрусеўч адкрыў і асвяціў мемарыяльную табліцу ў паміять Вінцента Дуніна-Марцінкевіча ў касцёле ў Бабруйску. Прыхаўшы былі нават нашчадкі роду Дуніна-Марцінкевіча — з Польшчы. Былі ў Валожкінскім раёне, у вёсцы Тупальчына, у Люцинцы, у Прыцахах. Быў тэтралычны фест у Бабруйску, быў таленівіт пінгінскай пастаноўка «Пінскай шляхты» ў Купаліцкім і, пры канцы году, у Палацы мастацтва прадстаўнічая мастацкая выстава. Але на пачатку году ў Мінску быў зіпчаны будынак XVIII ст., па вуліцы Рэвалюцыйнай, 14, где два гады жыў класік нашае літаратуры, стваральнік першай нацыянальнай беларускай оперы. Не паставіў ні ў Мінску, ні ў Валожкыне ні помінка генільнаму класіку, ні нават блюсту. Дык самі святкаванні праціўні, відавочна, бы не дзяржаўным узроўні. На жаль.

Круглая дата за круглым столом

Не выпадала чакаць ад уладаў і спрэчыння ў святкаванні 90 годоў БНР. Тым больш прыменным сюрпризам стаў круглы стол у

рэдакцыі «Советской Белоруссии».

У ім узяў удзел шэраг гісторыкаў і галоўны рэдактар газеты Адміністрацыі презідэнта Павел Якубович. У прыватнасці, ён сказаў тады: «БНР ёсць часткай гісторыі беларусаў. (...) Сам факт, што ўперынню ў гісторыі, у 1918 годзе, беларусы зрабілі спробу стварыць незалежную дзяржаву, — заслугоўвае павагу». Пасля гэтага «круглага стола», з'явіліся шматлікія публікацыі і ў іншых дзяржавных СМИ. Аднак ані мемарыяльных знакаў, ані амбасловых выставаў, экспазіцый у музеях, блібліятэках, маштабных грамадскіх мерапрыемстваў улады не дазволілі. Тым больш капітоўнымі былі шматлікія ініцыятывы, імпрэзы, выставы і канцэрты, зладжаныя людзьмі самахоць, на грамадскіх пачатках у Гродне, Мінску, Брэсце... А ў Парэччы сельскія ўлады ўсталявалі мемарыяльную табліцу першаму кіраўніку БНР Раману Мар'яну Скірмунту.

Увесны прышлі розныя мерапрыемствы ў паміять ахвяраў Халакосту, да 65 годоў зіпчаныні Мінскага гета. Былі адкрытыя новыя мемарыяльныя знакі і

ЮЛІЯ ДАРЛЕКЕН

помнікі на Юбілейнай плошчы і на вуліцы Сухой. Гэтым разам маштаб мерапрыемстваў быў куды большы чым раней — уздзеянічай кіраўнік дзяржавы. Але гэтыя жалобныя юрачыстасці раскрылі і бездань навядэння беларусам адной з самых жудасных старонак нашае гісторыі.

Перастаўленыя класікі

У 2008 годзе былі зіпчаныя дзесяткі помнікаў архітэктуры і археалогіі на ўсёй краіне. Да *Даждынна* у Ориши зіпчылі будынак старасвецкай карчмы на вуліцы Пралетарскай, 2, вакзалны гатэль, пабудаваны на пачатку XX стагоддзя, на вуліцы Дзяржынскай і будынак прыстанкавай школы 1905 году. Тамсама, у Ориши, перанеслі помнік Каараткевічу, каб на яго месцы зрабіць туалет...

А ў Мінску, нягледзячы на меркаванне шаноўных дзеячоў культуры, на месцы помніка Максіму Багдановічу будуюць дакартаўшы фантан. На вуліцы Рэвалюцыйнай, 17 толькі адрамантаваны будынак XVIII — пачатку XIX стагоддзя быў знесены, бо перашкаджай узвядзенню новага бетоннага гмаху. Эрудытваныя дамы па вуліцы Камса-мольскай, 11а і частковая 15. Зна-

кавым здарэннем для харкторыстыкі стану аховы помнікаў у краіне стала **разбурэнне вежы Пішчалаўскага замку** (на фота).

Было на што паглядзець

Цікава гэты год прайшоў для аматараў выяўленчага мастацтва. Працаўнікі экспанавацца выдатная выставка Пікаса, Лежкі ягонае жонкі Надзеі Хадасевіч са збораў нашага Нацыянальнага мастацкага музею. Шкада, што гэта выставка не засталася стаццянірана ў асноўнай экспазіцыі. Тамсама, у Маастацкім, прайшла ўнікальная віялікай выстава твораў Ніко Пірасманішвілі. Такой выставы Пірасмані няма нават у Грузіі, пагатоў ціпер, пасля вайны з Расіяй.

Сенсацыйней адходнага года стала выставка ARSincognita ў Акадэміі навук. Яна сабрала зінаныя не толькі шырокай публіцы, але і навуковікам творы Драздовіча, Сергіевіча, Сеўрука, Вішнейскага, Крачкоўскага.

У сакавіку ў Палацы мастацтваў прайшла кранальная і змістотная выставка твораў славутага мастака, сугуттара эталону дзяржавнай гербу «Пагоні» Яўгена Куліка. Успечышы выстава ў лістападзе твораў Ізраіля Басава

«Вяртанне ў горад» у Нацыянальным мастацкім.

Забабітая канцептуальная выставка «Арт-Бульба» была ў мастацкай галерэі «Універсітэт культуры». Даўніна, але гэта адзінае яркае мерапрыемства, што прайшло ў міжнародны год бульбы. Аナンсанавана шырокі адрэзкія помнікі. Бульба на праспекце Пераможцаў так і не адбылося. У салон-галерэі «Падзэмка» прайшла цікавая выставка твораў Міхаіла Гуліна, Руслана Вашкевіча, Зоі Луцэвіч — якія цізурэ не дапусцілі да Першага біенале сучаснага мастацтва. Тая экстрачная выставка стала альтэрнатываю біенале.

Унікальную магчымасць паглядзець на слуцкія паясы стала ўхылі выстава з маскоўскіх збораў у Маастацкім.

З іншых выставаў пістарычнага плану зацемілі экспазіцыю скандалынага вядомага Пояса Вітаўта і Радзівіліўскай карты ў Гісторычным музее, а таксама магнітнікі партрэтаў у Маастацкім.

Нарошы, у снежні, у прыстайней КЗ «Мінск» прайшлі канцэрты «Народнага альбому», што я лічу найлікавейшай падзеяй нашага музычнага жыцця сёлета, роўна ж як і нечаканая прадстаўнічы і шумны канцэрт афіцыйнай беларускай эстрады ў Варшаве.

10 найлепшых выставаў году

Пікаса, Лежкі і Хадасевіч у Маастацкім

Пірасмані ў Маастацкім

Захаднебеларускіх масткоў віленскай школы ARSincognita ў Акадэміі навук

Слуцкі паяс ў Маастацкім

«Арт-Бульба» ў Галерэі Універсітету культуры

Яўгена Куліка ў Палацы мастацтваў

Ізраіля Басава «Вяртанне ў горад» у Маастацкім

Да юбілею Язэпа Драздовіча ў Палацы мастацтваў

Да юбілею Дуніна-Марцінкевіча ў Палацы мастацтваў

Задала «Тройца» жару ў «Казе»

25 снежня эта-
трыо
прэзентавала
свой новы
альбом. У той
жа дзень у
Мінску адбыўся
вялікі сольны
канцэрт гурту. Як
і абязалі — з
сюрпрызам.

Кунцэвіч і Аляксандар Старажук. «Мы рабілі альбом троі з паловай гады і нарэшце забралі яго ў Жукава, бо ён і далей над ім эксперыментаваў быў», — пажартаваў Іван Кірчук, пачынаючы канцэрт у мінскай «Казе» (народная назва канцэртнай залы, «эксперыментальнай» творы як на дыску, давадзенца запрашаньця піяцьніца ча- лавек, патлумачнай лідэр «Тройцы»).

У той вечар Іван Кірчук шмат жартаваў. «А зараз вясельная песня з галацінскімі дзіўчынамі, а пасля хлопца. Ціпер маладыя не плачуть на вяселлі, хіба толькі на другі дзень, калі машины ўм не падародзі». Пачынаючы купальскую «А ў гародзе, на канапельцы», Кірчук прыгадаў нашых продкаў, якія «розныя зёлкі ў гародзе сеялі, каб імі пасля прусакоў з хаты выганяць ды ў гэтым

былі мудрэшыя за галандцаў, якія тыя зёлкі кураць». «Сем чарак гаралкі» — наш галоўны тім цвярозасці. Пра «Тройцу» рознае гаворыць. Нібыта як паслухаеш пасля сямі чарак гаралкі нашы песні, то на раницу галава не баліць. Але гэта хіба толькі пасля сямі чарак, бо пасля вяселлі, ці дзевяці чарак мы ўжо не дапаможам», — перасыягроў публіку галоўны музычны чаракінікі.

Падышла чарга пахвальных новым дыскам. «Тут ёсць ўсё — казка пра зяця-свата і песня з кіпам, запісаная ў Чарнобыль», — «Тры янгальі». — Тут музыка стаў сур'ёзным. — Яна прымушае задумацца. Не пра крызіс, а пра душу. Бо ўсе ў раі будзем».

Адным з сюрпрызаў вечару, як прызнаўся Кірчук, была адсунгасць у праграме канцэртных песьні. Зіма ў нас самі бачнікі якай то снег, то доўжык. Але хутка ўжо і вясна прыйдзе. «Слухайце «Яблынь мая», і ніхай у вашых душах зацвітуць сады», — пажадаў ён. Дзеля справядлівасці адзначы, што адна песьня са словамі «Святы вечар» такі прагучала.

Расчуленая адданасцю мінскай публікі, музыкі выйшлі колькі разоў на біс ды развіталіся «Журавамі».

Сямён Печанко

Акурат на каталіцкае Раство эта-трыо «Тройца» прадставіла новы альбом «Жар-жар». У той жа дзень у Мінску адбыўся вялікі сольны канцэрт гурту. Чарговая праца будзе без перабольшнання нечаканай для прыхільнікаў творчасці «Тройцы». Як і

Фотарэпартаж
году.

Растуць журавіны на балотах. Для мяненшлях у ягады выдаўся иялёгкі — ад дарогі, да месца, дзе растуць журавіны, ішлі больш за гадзіну. У гумовых ботах, па вадзе.

Затрымаешся на хвілінку — багна цягне ўніз. Пакуль выпрастаеш адну нагу, другая ўжо ў балоце.

Жанчыны з вёскі Боркі (Ганцавіцкі раён) ходзяць па журавіны амаль штодня, ад верасня да першага снегу.

Набираюць па 20, а некаторыя нават па 40 кілаграмаў за раз.

Затым здаюць ягады, у вёсцы ёсьць нарыхтоўчы пункт. Хто мае сілы, вязе на продаж у буйных гарады — у Менску на Камароўцы кілаграм ягады каштуюць ад 3500 да 5000 рублёў.

Праца надзвычай цяжкая, але як жыць, калі пенсія 200-300 тысячачаў?

Юлія
Дарашкевіч

Журавіны

Ялінка, запаліся!

У герайні савецкага анекдота — кабеты сталага веку — запытвалі: «Што Вам больш даспадобы — мужчыны ці Новы год?» — «Канечне, Новы год, — адказвала тая. — Бо ён жа часцей». Тут цікавы не столькі пошли сэнс анекдота, колькі той факт, што Новы год для ўсіх савецкіх людзей сапраўды быў своеасаблівым сімвалам чыслася, прынасі, яго заменікам. Ніякі іншыя савецкія святы — Першамай, ці Каstryчнік — ні ў якае парадунніе з новагоднім не ішлі.

Для мене, я і для многіх маіх аданагодкаў, новагодніе свята — гэта чаюроўны пах елкі, мандарынай, шакаладных цукерак, белгардскай агні. А япчэ — салата аліё з курыным мясам і грэцкімі арэхамі, ад якой можна язык праглынуць. А япчэ смажаная гусь з яблыкамі. А япчэ смачныя яблычныя «Сіды» з вячэльмі хмілістымі бурбакамі, які мой дзядуля ў адсутнасць бацькоў таемна наўліў мне, зусім малому, у сапраўдны бацько для шампанскага.

А самае галоўнае — гэта быў салодкі начатак неймаверна даўгіх школьніх вакацыяў. Цэлых дзесяць дзён можна было не хадзіць у ненавісную школу!

Ну, і што ад гэтага ціпер засталося? Вакацыі для дзяцей і дарослых даўжыней дзесяць дзён чамусці ўжо не радуюць. Ясная справа — старасць не радасць. Раней жа і сонца майней свяціла, і трава была зелянайшай. Але чамусці падазраю, што мандарыны з апельсінамі сέння нават дзесяцем ужо не прыносяць тae фантастычнае радасці. А чаго так ужо радавацца, калі мандарыны ёсьць у продажы круглы год? Як казаў адзін мой знаемы, «не хацець жыць багата, але ж давялося...»

Шампанскай хай сабе і не «Дон Перыньён», а «брут» з Мінскага заводу шумлівых вінай — таксама неблагі напой, хоць і з яблыкай, яго нават Бі-Бі-Сі рэкламавала ў сваім ролітэлеканале літэцца ракой амалы штодня. Былі б грошы. І салата аліё ўжо нікому не падаеца экзатычнай. (Сапраўдная салата ад Люсенья Аліё гатавалася з мяса рабчыкай, цялячага языка, чорнай ікры, свежай салаты і згатаваных ракаў. Да гэтага дадавалі марынаваныя агуркі, каперсы, япкі і запраўлялі ўсё соусам правансаль.)

Дык святая, быццам бы, стала больш — тут табе і каталіцкія Каляды, і праваслаўнія. І новагодні «аганёк» можна выбіраць на экране адразу на многіх тэлеканалах, у тым ліку, і на беларускіх, і сустракаць Новы год можна разам з Масквой, потым паводле мінскага часу, потым разам з Варшавай, потым з Лонданам, Нью-Йоркам і гэтак далей...

А щасця ўсё адно няма.

Можа быць, гэта маё суб'ектыўнае начутцё. Дый хто

Навагодняя пісанка

Піша Віталь Тарас.

сказаў, што шчаслівым можна быць толькі ў новагоднюю ноч ці на Каляды?

Але ж у мене ўражанне, што рэальнага начутця шчасця няма сέння нават у Рыо-дэ-Жанейру. Бачыл самую высокую плювуюю каляндную елку ў свеце, якую запаліл ў гэтым бразільскім горадзе, проста на моры? Колкі было на ей агенчыўкаў, анёлкаў, які быў шыкоўны феерверк?

Але ж у Дубаі, дзе адчынілі незадоўга перад тым новы турыстычны комплекс, агністроў быў яшчэ больш шыкоўны. Кажуць, больш магутны нават, чым на адкрыцці Пекінскай алімпіяды. А ці бачылі выялінку ў вокнах вішнёўнага суседа? Не яліна — сапраўдная міні-электрастанцыя, ад якой увесе снежань і студзень зязе за шкельцамі ўсімі колерамі вішнёўнага новагодняня ілюмінацыя.

Эты шматпалирны свет

Чалавецтва, нібі малое дзіцяня, любіць святы і намагаецца іх прыспеўцаў. Начатак XX стагоддзя з вялікай помпай адзначыл ў 1900, хоць начатося яно, насамрэч, стрэлам у Сараеве ў 1914.

XXI стагоддзе началося неўзабаве пасля ўрачыстага святкавання Міленіуму — 11 верасня 2001. Не ўсё тады гэта зразумелі. Што началася новая эпоха, давялося нагадваць у Мадрыдзе, потым у Лондане, ціпер вось у індыйскім Мумбай.

Але што нам Гекуба? Што нам далёкая Індый? У Мінску ўсё пакуль абылося некалькімі параненымі на праспекце Пераможця. Як кажуць, вядзенца следства.

Тым часам расійскі пасол у Мінску Сурыкаў працягвае нецирліва пагружваць пальцамі па стале, нагадваючы пра патрабаванне Масквы, каб саюзнік прызнаў незалежнасць Паўднёвой Асесіі з Абхазіяй: «Ждём-с...»

А Нікаля Сарказі, якому выпала старшыняцца апошнія паўгоду ў ЕС, ва ўпор, што называецца, не баўчы агрэсіі Расіі ні ў дачыненні да Грузіі, ні ў дачыненні да іншых постсавецкіх краінай. І заклікае да добрасуседскіх узаемакарысных адносінай. Гэта называецца палітычным реалізмам. Ці ўціхамірваннем агрэсара?

Пакуль Крэмль і яго хайурскія працівяцца распавяданцы казкі пра «шматпалирны» свет, планета можа назіраць вынікі тae самае шматпалирнасці ва ўсёй яе прыгажосці і ў поўным маштабе. Пакуль ЗША заліваюцца раны няўдалага

прэзідэнцства Джорджа Буша-малодшага да фінансавага крызису, самаліцкія піраты захопіліваюць усё новыя караблі з экашнамі. Няма сέння «сусветнага жандара». Няма каму і стаўців бандытў на месца. НАТО неахвотна разгуле на пагрозы на Афрыканскім Рогу. Паўночна-Атлантычнай Асаамбліе нават лягота прадэмманстрація свае мускулы. Млявая лаянка з Москвой (прадстаўнік Расіі ў гэты арганізаціі Рагозін нядыўна называў натаўццу «сабакамі» — вось і ўсё, што засталося, вонкава, ад некалі пагрозлівай арганізацыі, якой раней палохалі дзяцей. А таксама, дадам, асабліві тупых тэлітаратураў, патэнційных агрэсараў і тэрарыстаў ў ўсім свеце.

На вуліцах хамасу, аль-кайды, ахмадзінеджадаў і «дэккану» ўсіх колераў сέння свята. Бараку Абаму на ўсялякі выпадак намякнул, каб ён больш не супстракаўся з рабінамі. У юдэйскім культурным цэнтры ў Мумбай тэрарысты забіл ўзятых у закладнікі рабіна і ягоную жонку. І япчэ 200 чалавек па ўсім горадзе.

А можа, фінансавы крызис, нарэшце, прывядзе большую

частку чалавецтва, захопленага спажываннем і таннымі распрападамі, у прытомнасці і прымусіць яго зразумець, што насіпё новы час? (Траба заўважыць, што крысы стаўся гэтулькі ж нечаканай і невытумачальнай з'яві, як прыход восені пасля лета). 80% аптыяніў нядыўна ў Расіі заявілі, што пра крызис яны чулі, але нічога не жадаюць ведаць пра яго і нічога не стануть у суязі з ім рабіць. Штосыці мін падказае, што прыкладна так адказала б і большасць грамадзян Беларусі. Ніяк не хочацца ўставаць з ложкі рынакавага сацыялізму. Хоць там ужо клапы завяліся і анучамі ўсё прасмігрудзела, але я з ложкі цёплі. Пад Новы год крхкіх праветрів прасціны — і назад, у бацькаў ложак.

«Дык як...»

Трапілася пад руکі кніга класіка беларускай літаратуры Максіма Гарэцкага. Перачытаў ягоныя праграмныя артыкулы «Наш тэатр» і «Развагі і думкі», упершыню апублікованыя ў віленскіх выданнях «Каляндная пісанка» (1913) і «Велікоднай пісанка» (1916), калі нікому не трэба было тлумачыць, што такое

ЗДЫМКІ ГОДУ

У 2008 годзе выйшлі на волю палітвязні. Шчасліві зміцер Дашкевіч п'е чай з беляшамі ў буфеці аршанскага вакзалу.

«пісанка». Яйкі тады распісвалі не толькі на Вялікідзень. Зразумела, слова «пісанка» мае і другое значэнне, што і выкарысталі выдаўцы ў тых назвах.

Можна толькі здзіўляцца, на сколько артыкулы Гарэцкага, напісаныя амаль ста гадоў таму, застаюцца актуальнымі сёня. Напрыклад, з «Разваг і думак»: «Вот тут-то я і звязнуся да «генералу» адраджэння, кіраўнікоў руху... Тут я скажу ім: смялей гаварыце новае слова народу беларускаму! Смялей!!! Менш уважайце на напасці з польскага і расійскага боку.

Мени азірайцца на іх. («Цыт. па: «Максім Гарэцкі. Творы, Мінск, «Мастацкая літаратура», 1990 — ВТ»)

Ці вось ішча: «І мутарна як на сарцы, што многі «ў чорным» беларусы, пахваліўшыся, што знаюць беларускую мову, умеець толькі зламаць «дык, як...». А потым думаюць, што і напраўдзе мова бацькоў іх такая «убогая». (Тамсама — ВТ)

2008 год для мене суб'ектыўна застаненца годам стратату і расчараўання. Усё, што адбылося па-за межамі Беларусі, у дадзеным выпадку пакідае без каментароў (як, напрыклад, падзеі ў М'янме або смерць Аляксандра Салжаніцына).

Сёлета ў Мінску пайшлі з жыцця паэт, франтавік Аляксандар Дракархуст і ягоная жонка Дзіна Манаева, з якімі шмат гадоў, а па сутнасці — усё жыццё сібравалі мае бацькі...

Не стала гісторыка і літаратуразнавцы Генадзя Кісялевіч, літаратара Алега Лойкі.

Увесну хавалі Ірыну Казуліну. Хоць тут адразу хочацца ўспомніці і пазітыўнае. Усяго праз некалькі месяцаў пасля таго пахавання вызвалілі з турмы Аляксандра Казуліна, іншых палітвязнёў.

А вось на выбарах у палату прадстаўнікоў, наступерак прагнозам, не прайшоў ніводзін кандыдат ад апазіцыі. Затое пры канцы году ў шапіках з'явіліся «Народная воля», «Наша Ніва».

Перад тым спыніўся выхад незарэгістраванай газеты «Свабода». Яна праіснавала два з паловаю гады і зачынілася праз финансавыя проблемы, хоць колькасць падпісчыкаў падпольнага выдання дасягнула дзвюх тысяч. Як выказаўся адзін з выдаўцоў, у сёняшній Беларусі, відаць, сама слова «свабода» пакуль яшчэ не прыжылося.

Ну, а як мы адзначам Новы год? Як казаў адзін савецкі кінаперсанаж, ёсць указанне сустрэць яго весела. Нават з япчэ большымі імпзатам і весялосцю, чым раней. І якя розніца, што пайсюль ізноў будуць п'яныя Дзядулі Марозы з Снігуркамі?

Чароўная дзіда гісторы ўсё адно ў руках Бога Свяціла.

НІВА/ПАУЛА ГІЛКІС

СЦІСЛА

Снегіра не лякуць

Былы прокурор Мінскай вобласці Міхаіл Снягір утрымліваецца ў СІЗА, за звіту генпрокурора Беларусі Рыгор Васілевіч. Ён абверг інфармацыю некаторых СМИ, што Снягір ляжыць у лякарні.

Славацкія ксяндзы не хочуць служыць у Беларусі

Я звяртаўся да Канферэнцыі каталіцкіх біскупаў Славакіі, каб яны даслаці нам ксяндзоў, але ніхто не захацеў ехаць у Беларусь, — сказаў арцыбіскуп Мінска-Магілёўскі Тадэвуш Кандрусеўч, адказаваючы на пытанне пра высылку з Беларусі польскіх ксяндзоў. Сёння ў нашай краіне працуе 440 каталіцкіх святароў. На думку мітрапаліта, каб весці паўнавартасную душпастарскую дзеяннасць неабходна яшчэ 700.

«Белсат» падаў паперы на рэгістрацыю

Прадстаўнік незалежнага тэлеканалу Міхась Янчук падаў 20 снежня ў Міністэрства замежных справаў Рэспублікі Беларусь дакументы на рэгістрацыю прадстаўніцтва «Белсату» як часткі Польскага тэлебачання (TVP S.A.) у нашай краіне. Паводле заканадаўства, «Белсат» павінен атрымаць адказ на працягу 2 месяцаў.

КДБ затримала камандзіра вайсковай часткі

Аперацыйнікам МУС сумесна з супрацоўнікамі аддзела вайсковай контрывыведкі КДБ затриманы камандзір в/ч 41780. Затриманы палкоўнік пададзрасцца ў атрыманні хабару памерам 2,5 тыс. далаўраў. Грошы яму перадаваў індывідуальны падпрымальнік, які хацеў узяць у аренду памяшканне на тэрыторыі в/ч 41780.

ЗП

Адпушчаны былы старшыня «Белнафтахіму»

З бабруйскай калоніі вызвалены былы старшыня канцэрну «Белнафтахім» Аляксандр Бароўскі. Ён выйшаў на волю па акце памілавання кіраўніком дзяржавы. 27 сакавіка Бароўскі быў прыграбованы да пяці гадоў пазбаўлення волі. Па вызваленні Ба-

роўскі найперш пасехаў у царкву. У арышце Бароўскага не было палітычных матываў, не было іх і ў вызваленні.

Раней турмы аналагічна пазбегла кіраўніца справаў прэзідэнта Жураўкова, што слёзни на каялася перад Лукашэнкам.

«Заклініку Вячорку трэба з'явіцца 22 снежня ў ваенкамат»

Ваенкамат пайшоў насустрач лідеру апазицыйнай моладзі.

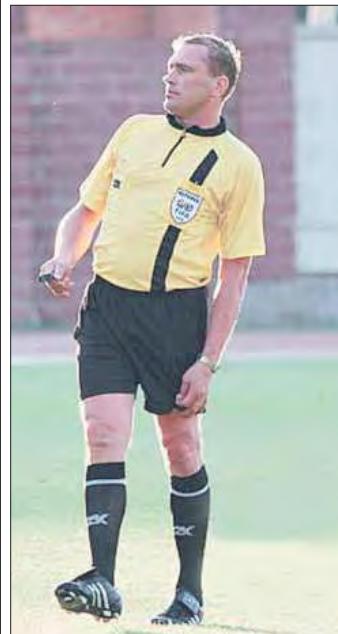
У сям'і Вячоркаў палітыкай займаеца не толькі бацька Вінцук, але і сын Франак. Хлопец за тое пачярпэў: яго выгналі з журфаку. Цяпер спрабуюць забрыць у войска, а ён лічыць таго несправядлівым і аспірае.

Калі яго прывезлі ў ваенкамат, Франак запатрабаваў, каб позу юму ўручылі на беларускай мове.

Давай вайскоўцы пісаць позу на мове, прычягнулі слоўнік. У выніку ў першым скаже напісалі: «Заклініку Франаку Вячорку трэба з'явіцца 22 снежня ў ваенкамат а 10-й раніцы».

Бо ў слоўніку знайшли пепраклад слова «прызыв» — «заклік».

МБ

Шмолік на Eurosport

Відэаролік пра беларускага футбольнага суддзю Сяргея Шмоліка паказвае Eurosport у рубрыцы прыколаў і проста смешных гісторый Watts. Нагадаем, што на матч 13-га туру чэмпіянату Беларусі па футболе між «Віцебскам» і «Наваполаццем» «Нафтана»м суддзя выйшаў нечвяроўзым. Эта дорага абышлася арбитру ФІФА і найлепшаму суддзу Беларусі: судовы камітэт Беларускай федэрацыі футболу дыскваліфікаваў яго пажыццёвым.

СП

Амаль дэтэктыў

19 снежня невядомыі быў выкрадзены і жорстка збіты палітычны актывіст і былы палітвязень Артур Фінькевіч.

Недзе а пятай вечара Артур выйшаў на ганак дому, што на вуліцы Парніковай (там хлопец здымае кватэру). «Адразу на мяне са спіны напалі нефій лодзі, зблізі з ног, накінулі на галаву вілкую зімовую шапку і паяцгнулі ў мікрааутобус. Пакуль цягнулі, пастаянна збівалі», — кажа лідар «Маладой Беларусі».

Артур гаворыць, што спрабаваў супраціўліцца, крываю «Памажыце», але ўсё марна. У мікрааутобусе збіціе практычна было, а паколькі на галаве была шапка, то визнаны, хто збіваў і колькі чалавек — было цяжка.

Фінькевіч апэньвае колькасць тых, хто на яго напаў у восем асабаў. «Яны брыдка ляліся, пастаянна пайтараў «Ну ўсё табе, п...л, пацан».

Артур Фінькевіч
нарадзіўся 8 лютага 1985 у Мінску. Браў удзел у «Маладым фронце». Адбыўся пакаранне за палітычны дзеянісць на «хіміі» і ў калоніі. Цяпер стварае рух «Маладая Беларусь».

Спачатку Артуру чамусыў падалося, што яго вязуць убок Смалянску. Што праўда, адвеслі яго ў адаратовім кірунку. «Быў реальны страх, што мяне могуць расстраляць іш нешта такое. Усю дарогу маліўся. Выкінулі мяне праз тры газіны недзе ў лес пад Валожынам, ля вёскі Падбярэзь. Выкінулі звязанымі рукамі і шапкай на галаве. У руці быў высвабодзіў руки. Некалькі кілатметраў шлоў да дарогі, пакуль не выйшаў на віленскую трасу. Спініў фуру з літоўскімі нумарамі. Кіроўца — яго звалі Рэмігідыш — падабраў мяне і адвеслі дахаты — ён жыве ў мяене і падаўся пад Валожынам (12 км ад гораду)», — кажа былы палітвязень.

Жонка кіроўца выскіпала валожынскасцю таксі, якім Артур добраўся да Мінску. Адразу па прыездзе ў сталіцу хлопец скіраваўся ў РУУС Першамайскага раёну пісаць заяву аб збіці. У хлопца насамреч быў вялікі фінгаль пад правым вокам, а таксама была парваная куртка.

У пастарунку хлопец правёў ці

не ўсё ноч. Міліцыянты прычапіліся, што ў Артура не было з сабой паштартра, які высытнулі з кішэні выкрадальнік. З кішэні, дарэчы, забраў ўсё — дакументы, партмані (там было каля 240 тыс.), клочкі, мабільны тэлефон.

На наступны дзень міліцыянты правялі ператрус у кватэрэ, якую ён здымал. Прывім адбываўся гэта ў той час, калі Артура не было дадзен.

Паводле Артура, быў канфіскаваныя сцігі, газеты, матэрыялы, датычныя дзеянісці «Маладой Беларусі», нататнікі, а таксама парваная куртка, якая была на ім падчас выкрадання.

Самому Артуру Фінькевічу ніякіх тлумачэнняў з нагоды ператрусу не даюць. Гаспадар жа кватэрэ заяўві, што нікому яе не здаваў.

Па факце збіці Артура Фінькевіча была заведзена крымінальная справа паводле артыкулу 206 Крымінальнага кодэкса. Дзеянні злачынцаў міліцыянты расцэнваюць як рабаўніцтва.

Зміцер Панкавец

Студзень

- 1 — Новы год.
 6 — Тры Карапі ў каталикоў.
 Вадохрышча ванітату.
 19 — Вадохрышча ў праваслаўных.
 19 — 200 гадоў таму (1809 г.)
 нарадзіўся Эдгар Пю, класік
 амерыканскай літаратуры.
 29 — 125 гадоў таму (1884 г.)
 нарадзіўся Антон Луцкевіч, палітык і
 публіцыст, адзін з стваральнікаў
 Беларускай Народнай Рэспублікі,
 «Нашай Нівы» і Беларускай
 Сацыялістычнай Грамады.

Люты

- 4 — Міжнародны дзень абароны ад
 раку.
 12 — 200 гадоў таму (1809 г.)
 нарадзіўся Чарльз Дарвін,
 стваральнік тэорыі эвалюцыі.
 14 — Дзень святога Валянціна.
 21 — Міжнародны дзень роднай
 мовы
 25 — 50 гадоў таму (1959 г.) памёр
 Клаўдзій Дук-Душэўскі, палітык,
 грамадскі дзеяч, педагог, стваральнік
 эскузу беларускага нацыянальнага
 сцяга.

Сакавік

- 3 — Міжнародны дзень пісьменніка
 (заснаваны Міжнародным ПЭН-
 цэнтрам у 1986 г.).
 4 — 1484 г. памёр князь Казімір (сын
 вялікага князя літоўскага Казіміра
 Ягайлавіча), прызнаны пазней
 святым. Свята літоўцаў Казюкас — у
 ягоны гонар.
 8 — Дзень жанчыны.
 11 — Свята-карнавал Пурым у
 юдэйў.
 20 — Дзень нараджэння прарока
 Мухамеда.
 25 — Дзень Волі.

Красавік

- 1 — Дзень смеху.
 1 — 200 гадоў таму (1809 г.)
 нарадзіўся Мікалай Гоголь.
 10 — Песах у юдэйў.
 12 — Вялікдзень у каталикоў.
 19 — Вялікдзень у праваслаўных.
 26 — Дзень Чарнобыльскай
 трагедыі.
 28 — Радаўніца.

Травен

- 1 — Свята Працы.
 3 — Міжнародны дзень свабоды
 друку.
 5 — Дзень святой Ефрасінні
 Полацкай.
 9 — Дзень перамогі над фашызмам.
 9 — Дзень Еўропы.
 11 — Дзень святога Кірылы
 Тураўскага.
 24 — Дзень славянскага пісьменства.
 31 — Дзень народнай Буды (563
 год да н.э.).

Чэрвень

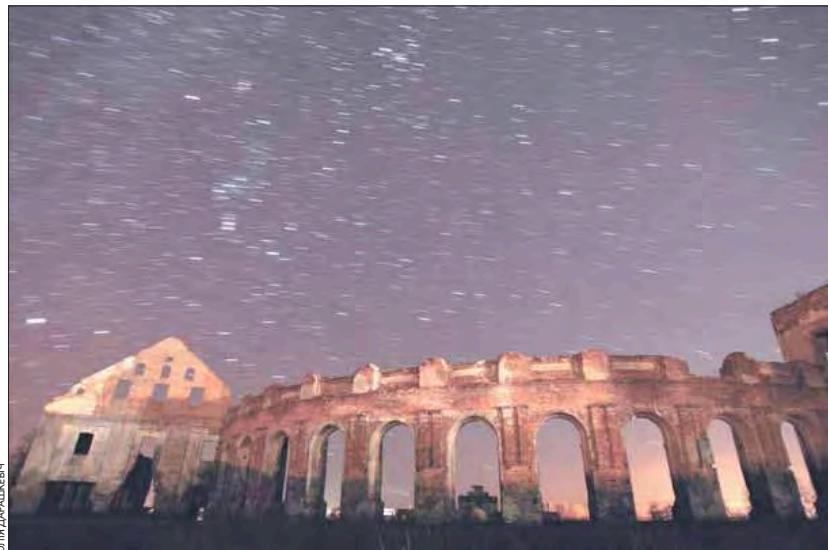
- 1 — Міжнародны дзень абароны
 дзяцей.
 23 — Купалле.
 26 — 100 гадоў таму нарадзіўся
 Антон Адамовіч, пісьменнік,
 навуковец, публіцыст.
 27 — юбілей беларускага метро. 25
 гадоў таму (1984 г.) уведзеная ў
 эксплуатацыю першая лінія мінскага
 метрапалітэну.
 28 — Сабор Беларускіх святых.

- 29 — Пятра і Паўла ў каталикоў,
 унітату.

Ліпень

- 2 — Дзень Маці Божай
 Будслаўскай, апякункі Беларусі.
 7 — Святы Іван у праваслаўных.
 10 — 500 гадоў таму (1509 г.)

2009

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

СНЕЖАНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ЛЮТЫ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

САКАВІК

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

КРАСАВІК

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

МАЙ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ЧЭРВЕНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

ЛІПЕНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ЖНІВЕНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
				1	2	3
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ВЕРАСЕНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

СНЕЖАНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

КАСТРЫЧНІК

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ЛІСТАПАД

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
				1	2	3
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

СНЕЖАНЬ

ПН	АУТ	СР	ЧЦ	ПТ	СБ	НДЗ
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

нарадзіўся Жан Кальвін,
 французскі разлігін рэфарматар.
 У часы Раффармацыі кальвінізм
 моцна пашырыўся на беларускіх
 землях.

12 — Пятра і Паўла ў
 праваслаўных.
 18 — 100 гадоў таму (1909 г.) у
 вёсцы Вялікі Грамыкі (цяпер
 Гомельская вобласць) нарадзіўся
 Андрэй Грамыка, шматгадовы
 Захадзе працаваў на «Містэр Нэй».

25 — 25 гадоў таму (1984 г.)
 памер Уладзімір Каракеўіч.

Жнівень

6 — Перамяненне Божая ў
 каталикоў, унітату.

15 — Сплененне ў каталикоў, унітату.

19 — Перамяненне Гасподняе
 (Яблычны Спас) у праваслаўных.

21 — Пачатак Рамадану ў
 мусульманаў.

28 — Успенне (Прачыстая) у
 праваслаўных.

16 — 600 гадоў таму (1409 г.)
 пачалася Вялікая вайна (вайна між
 ВКЛ і Польшчай супраць
 Тэўтонскага ордэну).

17 — 50 гадоў таму (1959 г.)
 нарадзіўся Сяргей Дубавец,

Уладзіміру Ісаенку — 80

Піша археолаг Мікола Крывальцэвіч.

15 снежня спойнілася 80 гадоў археолагу Уладзіміру Ісаенку, аднам з засновальнікаў нацыянальнай археалагічнай школы.

Уладзімір Фёдаравіч — аўтар вялікай колькасці навуковых і навукова-папулярных артыкулаў, кніг, манаграфій па археалогіі і старажытнай гісторыі Беларусі. Толькі па энцыклапедый тым было напісано больш за 400 артыкулаў!

Ён нарадзіўся ў Горках Магілёўскай вобласці. Яго бацькі вучыліся ў той час у Сельгасакадэміі. У 1932 г. сям'я пераехала ў Мінск. Бацька У.Ісаенка, камісар Чырвонай Арміі ў грамадзянскую вайну, працаўшы на Наркамземе, трапіў пад стаўскім рэпресіі, але ацяліў. У час німецкай акупации пайшоў працаўшы аграномам у гарадзкую управу, пазней удзельнічаў у працы Беларускай Народнай Сапамоны.

Падлеткам спадар Уладзімір перажаў фашыстскую акупацию Мінску. Вясной 1944 г. ён разам з маці і бабулі быў вывезены ў пайднёвую Германію, дзе як гастарыбтар працаўшы на ваенном заводе, час ад часу трапляўся пад бомбы саюзнікаў. Затым быў берлін зімой і вясной 1945 г. з жудасцюмі татальнага энчіненія горада і людзей. Хлопцу прыўшлось жыць і хаваць сябе ў самым цэнтры, за два кварталы ад Англітарбангофа, за трэці — ад дому

Гімнера, за чатыры — ад Рэйхсканцэлярыі.

Ён захаваў пра вайну, у першую чаргу пра Мінск часоў фашыстской акупации, якія і разлістычныя ўспаміны (гл. «Кіціцэ з галавой ў пілі», ARCHE, №2, 1999).

У.Ісаенка — першы ў Беларусі археолаг, які паспрабаваў спалучыць прафесійны археалагічны досвед і грунтуючыя ваянныя веды ў пошуку невядомых пахаванняў часоў вайны. Да пачатку 2000-х ён працаўшы на пасадзе археолага-кансультанта ў специялізаваным пошукувым батальёнене.

...Вызваленне з палону прынесла новыя страхи за жыццё. Нечаканае выратаванне прыйшло ад стрыжнечнага дзядзькі, які да вайны служыў у НКВД. Ён накіраваў хлопца ў Гомель, дзе той змог закончыць школу і паступіць у пединстytут на фізіка-матэматычны факультэт. Па заканчэнні, як адзін з найлепшых студэнтаў, ён атрымаў рэкомендаци ю на выкладанне ў ВНУ, але не скрыстаўся ёю, бо ведаў, якую праверку біяграфіі праходзіць інстытуцыйскае выкладчыкі. Ён альянусъ ў ЮРавічах — старадаўнім палескім мястечку, дзе працаўшы завучам, настаўнікам, а затым дырэктарам школы.

Юравікі набылі шырокую вядомасць дзякуючы адкрыццю ў 1929 г. палеалітычнай стаянкі. У канцы

Уладзіміру Ісаенку (справа) у час археалагічных раскопак на Піншчыне. 1978 г.

1950-х У.Ісаенка пачаў арганізоўваць школьнага археалагічнага групу, абследаваў помнікі археалогіі ўздоўж Прывілеjій.

Вялікая цікавасць перарасла ў жаданне заніцца археалогічнай прафесійай. У 1961 г. У.Ісаенка паступіў у аспірантуру Інстытуту гісторыі Акадэміі навук і пачаў працу над кандыдатскай дисертаци ю «Неаліт Прыпяцкага Палесся».

Штогодавы археалагічны разведкі і раскопкі дазволілі юму давесці колькасць палескіх неалітычных помнікаў да 500. Уражаваў біёрні сабранае археалагічнага матэрыялу — сотні тысяч артефактаў! Многія абследаваныя помнікі, а затаў найчасцякі пасчаныя палескія дыноны, не захаваліся да нашага часу. Частка зімчалася падчас меліярацыі Палесся. Пры лікідацыі наступіўшай радыёактыўнага забруднення шмат помнікаў выкарыстоўвалася пад кар'еры і мопільнікі. Палескія калекцыі У.Ісаенкі можна па праўгу называць фондам выратаваных археалагічных каштоўнасцяў.

Крытыцы і абчалівасць — адны з найбольш харэктэрных рысаў У.Ісаенкі як наукоўца і чалавека. Ён імінцаў разлістычнай гладзець на свет, пас-свойму ацэнвае жыццё, вучыць верыць у свае сілы і спадзівацца толькі на сябе.

У сувязі з 80-годдзем нарадзілася б выказаць спадару Уладзіміру падзяку за таго, дарыага міністру сучасных раскопак і вандравак па Палесся, а таксама за щырый і карысны для міністэрства гутаркі на базе Пагосцкага возера ды пасторных пакоях колішнімі старасвецкай школы мястечку Пагост-Загародскі. Я, а таксама міністэр, зычыць Вам добраў здароў і веры ў свое мое.

Мікола Крывальцэвіч, пісцорык

I тут бульбаш

Чытакіні водгукі на сігнал у «Нашу Ніве» жыхара Віцебску Сяргея Каваленкі наконт абрэзіўшай для беларуса назвы гарынкі «Бульбаш» («НН» №45/2008) уразіў і мяне, вашага дауняга падпісчыка. Цялкам падзяляю яго погледы і тых чытачу, што даслалі сваи водгукі. У гэтым плане і горад Слуцк на віключэнне: тут ужо гады з два на мясцовым хлебзаводзе выплякаюць хлеб «Бульбаш». На мой телефонным звязак дырэктару заводу ён адказаў, што вы, у мой лад, першы з жыхароў раёну, каго гэта абурыла, пакупнікі ахвотна купляюць хлеб. Мы лягават на Мінск адправляем, бо ён не горшы па смаке-

вых якасцях за тутэйшыя «Наранскі»... Але ўсё ж пафляціў «разабрацца». Што ж, начакаем.

Міхась Кутнявецкі, Слуцк

Наша першая граматыка — у Ватыкане?
Падзяляю агульную думку «Удакладненненія» Язэпа Янушкевіча пад назвай «Кротус Генус ніколі не быў за мякожой» («НН» №47/2008). Саграды, незабытны Генадзь Kisiel' ніколі не быў за межамі СССР. Здаецца, нават не інтуітус: яму хапала віленскіх архіваў.

Але ж, удакладнічаючы адно, спадар Янушкевіч сам напрошаваеца на ўдакладненне. Пералічваючы даследнікі, якія выязда-

ВОДГУКІ

зайшліся магнімасі.

Затое, дзякуючы італьянскаму прафесару Санта Грачьяці атрымалі для Скарнынскага цэнтра 27 тамоў апісаннія матэрыялаў Рэчы Паспалітай у заход-нейзураўскіх архівах. Выблудаўшы тан беларускія пазіцыі — адно здавальненне. І гэты атрымалі адно здавальненне. І гэта — гэта паўночная Англія, а Рым, Падуя і Венеция — гэта не мафтэшы, поўдзене Італіі. Дарэчы, у Італіі яничога ў архівах не «шнур-разаў», бо быў там на канферэнцыях і адкрыцціх мемарыяльных дошак Францыю Скарнын. Відома, хацелаася б пасядзіць у Ватыкане над фондам Магілёўскага архібіскупа Станіслава Богуша-Сестранцівіча, дзядзькі Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча, каб адзінкаць там ці не першую новабеларускую граматыку, складзеную архіпаstryм, — але для гэтага не

адмовіўся і сказаў, што вам як бандыгатам я памагаў, я вас не любіў, і для сям'і май такі дакументы вялікай абразовы.

Бо бальшавікі, апрош як энчінцы, сумленных людзей, нічога рабіць не

умеюць.

Помню лясных бандытў

Дзяякій шаноўнай спадарыні Але Петрушкевіч з Гродна да артыкула «Расстрэл у гонар Першамая» («НН» №46/2008). Пралістах бандытў я тое-сё сюжету, а самае голоўнае, што гаварыў бацька нібожнікі, калі яму камандзір атраду праноўсці даўку: менты, што сям'я памагала ім. Ен адмовіўся і сказаў, што вам як бандыгатам я памагаў, я вас не любіў, і для сям'і май такі дакументы вялікай абразовы.

Анастас Семяновіч, Бараўляны (Мінскі раён)

«НН» з радасцю друкуе ў газедзе і на сایце www.nn.by чытакі лісті, водгукі і меркаванні. З прычыны вялікага аб'ёму пошты мы

не можам падцверджаць атрыманыя Вашымі лістоту, не можам віраць неапублікаваныя матэрыялы. Рэдакцыя пакідае за сабой права разгадаваць допісы. Лісты мусіць быць падпісаны, з пазнакай адрасу. Ви можаце дасылаць іх поштай, электроннай поштай ці факсам.

Наш адрас: а/с 537,
220050 Мінск.
e-mail: nn@nn.by.
Факс: (017) 284-73-29

ЗДЫМКІ ГОДУ

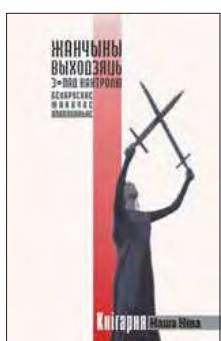
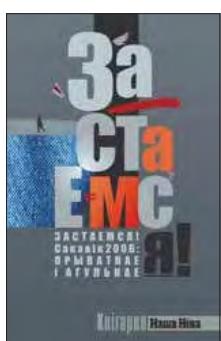
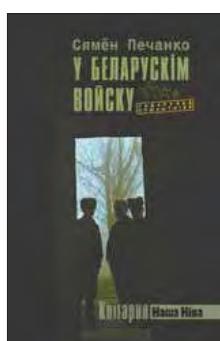
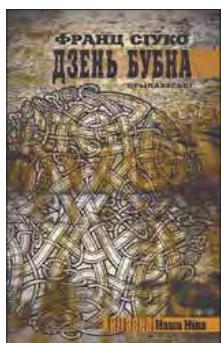
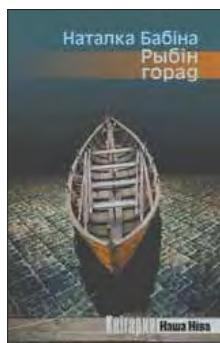
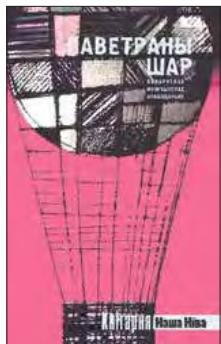
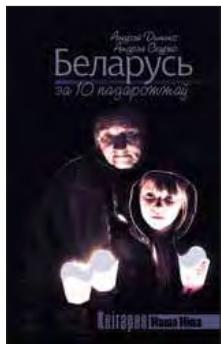
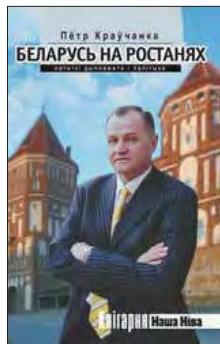
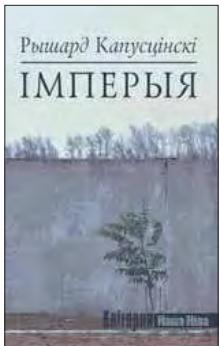
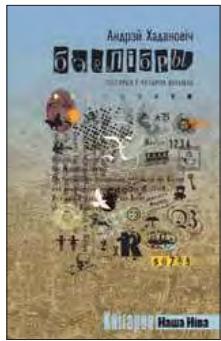
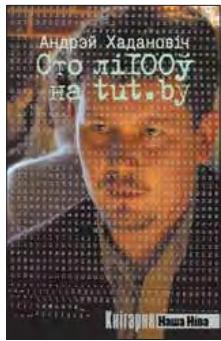
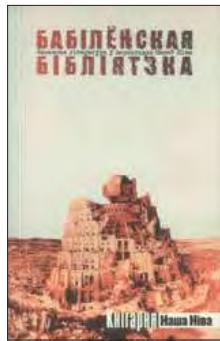
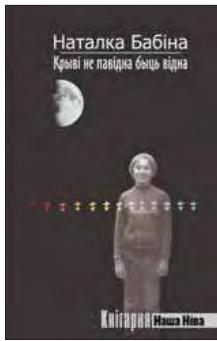

Лідер Лівіі Муамар Кадафі і першы віцэ-прем'ер беларускага ўраду Уладзімір Сямашка. З чынго плача апранаеца віцэ-прем'ер? — смяяліся інтарнатаў пасля публікацыі гэтага фота.

ЗБЯРЫ КНІГАРНЮ «НАША НІВА»

ПЫТАЙЦЕСЯ Ў КНІГАРНЯХ І Ў НЕЗАЛЕЖНЫХ РАСПАЎСЮДНІКАЎ

Як мы без гэтага жылі?

Мне ўжо цяжка разумець, як мы жылі без Лігі чэмпіёнаў. Але яшчэ цяжэ ўявіць, як можна практыцы без усего гэтага дадей...

Віктар Ганчарэнкі, 28 лістапада 2008

Тыя, хто жыў на пачатку 1980-х, мелі сваю каманду-легендзу. Гэта было фантастычнае мінскіе «Дынама» ўзору 1982 года. Тады маладнік Эдуарда Малафеева пакінуў за сваім спінамі ўсе маскоўскія клубы, кіеўскіе і тබліскіе «Дынама» і ўпершыню ў гісторыі заваяваў залатыя медалі. І сёня наші башкы з настальгійнай узгадаюць хет-трык абаронцы Юр'я Курненіна ў матчы з казахскім «Кайратам», страшніна таленавітага Аляксандра Пракапенку, звышнадзейнага Сяргея Бароўскага, маладых ды раних Сяргея Алейнікава і Андрэя Зыгмантовича, веселуна Юр'я Пудышава, фенаменальная галявое пачуццё Ігара Гурыновіча.

За прамінуўшы 26 гадоў беларускі футbol так і не раздзяўся большымі перамогамі. Таму і даводзіца год за годам слухаць пра той поспех «Дынама». Маладзіньшым жа заставалася толькі ўспамінца шалёні гол Сяргея Герасіміча ў вароты галандцаў.

Нечага больш глабальнага мы ўсе даўно ўжо зачакаліся. Галоўныя спадзяванні былі на зборную Берніда Штанге, але прыемнае прыўішло адтуль, адкуль чакалася найменш.

Згадваеща лістапад 2007 году, калі з стану барысаўскага БАТЭ прыйшла нечаканая навіна, што каманду пакідае яе галоўны трэнер Ігар Крывушенка, які прыходзіў каманду да двух чэмпі-

ёнскіх тытулаў. Яшчэ больш здзівіла кадравае рештнне генеральнага дырэктара БАТЭ Анатоля Капскага прызначыць галоўным трэнерам 31-гадовага Віктара Ганчарэнку. У такім узроце гульцы яшчэ нават не задумываюцца аб сканчніні кар'еры, не тое каё узнічліць наймацнейшы клуб краіны.

Ганчарэнку праз цяжкую траўму давалося рана скончыць гульцы. Вось як ён згадвае гэты эпізод з жыцця на сваім блогу: «Ліжай яшчэ ў паўсвядомым стаНЕ пасля наркозу, як зазвінёў тэлефон. «Віц, ты ведаў, я бы што ні склалася, мы ішё адно не кінем. Каля што — будзе працацаў у клубе». Анатолевіч вельмі дакладна ўгодае самыя патрэбныя словаў. І час, калі мы хочам іх пачуць...

Спадчына Віктара Ганчарэнкі стаў намеснікам трэнера дубля, потым сам узяўшы другі склад БАТЭ, пазней перспектывічнае спецыялісту працапанавалі дамамага Сяргея Крывушенку ў аснове. Ганчарэнка прызнаеца, што ведаў браўкала катастрафічнай. Але штодзённай напружанай працаю атрымлівалася змяншаніць колькасць прарабаў. Дамамагалі быўшыя калегі — вартаў Юра Жайёні, які зладзіў стажкыроўку ў Москве, а таксама Віталь Кутузав, які расказваў пра заняткі трэнераў, пад чымі кіраўніцтвам выступаў.

А вось як Ганчарэнка згадвае

прапанову стаць настаўнікам БАТЭ: «У той лістападаўскі вечар званіч Капскага быў сюрпрызам: «Ты гатовы прыняць каманду?» Праз гадзіну Анатолевіч быў ужо ў яго доме. Я яму сказаў, што гатовы. Напэўна, у мене не было права адмовіцца. Адразу ўяўіў, як я бываю і кажу «не», а на заўтра ў БАТЭ прыходзіць хтосьці невядомы, чужы. І ўсё, што так доўга і карпатліва стваралася, можа змяніцца. Непрапрана. Беззваротна».

Чытаючы Ганчарэнку, разумець, што поспех каманды, дзе не кідаюць у цяжкіх сітуацыях сваіх, быў напаўбезны. Занадта многа сілай, энергіі, часу і здробуў было закладзена ў гэты перамогі. І найлепшай тут ілюстрацыя — гэты непадобны страх Ганчарэнкі, што ў каманду можа прыйсці чужы чалавек, які не ведае традыцый БАТЭ.

Ганчарэнку было наядлітка. У пачатку сезона каманда без варыянтаў прайграла ў Кубку МТЗ-РПІА, а ў чэмпіянаце трапіла ў зацяжную нічнай паласу, не ўсё гульцы былі ў найлепшым фізічным і пісіхалагічным стане. Але Капскі праіграў трымацца абраним курсу, яго лійт даверу да маладога трэнера быў амаль невынікальны. І ўжо бліжэй да лета з'явіліся вынікі.

Упершыню пра Лігу чэмпіёнаў мы сталі марыць пасля гасцівой перамогі ў Брюсселе над «Андерлехтам», якую прынёс чурачні дублер Павел Ніхайчык. Дарэчы, супраўднае адкрыццё Ганчарэнкі: «Убаччы хлоцца на першым зацяжку ў дублі. Тады ўзлі трэніра-

валася чалавек сорак. За вонкавай ніяскладнасцю адразу прыглянулася футбольная интелігентнасць — у неафдынарнай задумак, восных перадачах, разуменні гульні. Не ўсе падзяляюць веру ў гэтага гульца. У дублі нават крываўся. Калі я пастаўіні стаўбу Ніхайчык у склад. Мне здаецца, што Крывушенка ўяго так і не павернёў. А я ўсё адно не сумніваўся, што Паша загуляе». Цяпер Ніхайчык адзін з галоўных прэтэндэнтаў сярод футбалістаў БАТЭ на салідны контракт у замежным клубе.

Давер Ганчарэнкі да футbalістаў бязмежны. Ганчарэнкі да футbalістаў бязмежны. Успамінецца хатні матч з балгарскім «Лейбін». Пасля першага тайму на табло гарэў слізкі для нас лік

фанабэрэю многіх футбольных спецыялістаў. Чаго можна было чакаць ад каманды, гадавы бюджэт якой складае адну шостую частку трансферу адзінага футбаліста «Зеніту»?

БАТЭ ж даказаў, што ў футбол гуляюць не грошы і не імены. Праз гэту нашу пытрасць і не-савансаванасць за БАТЭ і перажывалі не толькі ў Беларусі, але і па ўсім свеце. Для гэтага варты з'яўніцу на географію каментатаў блогу Ганчарэнкі.

Урэшце, каманда змагла двойчы сыграць унічью з грэзным «Ювентусам», адбараць пункт у «Зеніту», а таксама не прایграць з буйным лікам «Рэалу».

Этая восень яшчэ наядуўша запомніцца нам даўжэйшымі чэргамі і начоўкамі ліксаў у Мінску і Барысаве, прапанавай шаленых грошей за «лішні білешк на БАТЭ», голам Сяргея Крыўца ў вароты «Ювентусу», сівайм Сяргея Вераміка, самахвярніцою Уладзіміра Ржэўскага, камандай, якую палюбіла ўсі краіна. Гэтая восень запомніцца нам нараджэннем новай футбольнай легенды. Нават калі праз неўкі час атрымаецца паўтарыць такі поспех, першы ўсё адно не забываецца.

Ганчарэнка ж нават на гэтыя гара-чы дні не забываецца пра чалавечас. Пасля пісеркі пачынай з «Зенітам» ён пакінуў у блогу наступны запіс пра сына і жонку: «Напэўна, і праз шмат сезонаў наша першая Ліга чэмпіёнаў будзе ўспамінца перадусімы, як мнона гэтае вясною я сумую па Арцёму. І па Маргарыце...»

Зміцер Панкавец

Найлепшы спартовец году па версіі «Спортивной панорамы»

1. Андрэй Арамнаў (цяжкая атлетыка)
2. Вольга Мінькова (кіданне молату)
3. Андрэй і Аляксандар Багдановічы (веславанне на байдарках і каное)
4. Андрэй Краўчанка (дзесцібор'е)
5. Андрэй Рыбакоў (цяжкая атлетыка)
6. Іна Жукава (мастака гімнастыка)
7. Наталля Міхневіч (штурханне ядра)
8. Вадзім Махнёў і Раман Петрушэнка (веславанне на байдарках і каное)
9. Кацярына Карстэн (акадэмічнае веславанне)
10. Васіль Кірыенка (велатрэк)

Найлепшыя беларускія футbalісты году паводле аптыманія газеты «Прэсбел»

1. Аляксандр Глеб («Барселона», Іспанія)
2. Віталь Радзівонаў (БАТЭ, Барысаў)
3. Аляксандр Кульчи («Растоў», Расія)
4. Сяргей Верамко (БАТЭ, Барысаў)
5. Генадзій Блізнюк (БАТЭ, Барысаў)
6. Сяргей Гурэнка («Лакаматыў», Москва)
7. Юры Жайёні («Масква», Расія)
8. Сяргей Сасноўскі (БАТЭ, Барысаў)
9. Дзмітры Ліхтаровіч (БАТЭ, Барысаў)
10. Уладзімір Карыцька («Чарнаморац», Адэса)

Найлепшыя футbalісты свету паводле France Football

1. Крыштыян Роналду (Партугалія /

1. Манчестэр Юнайтэд, Англія
2. Лініэль Месі (Аргентына / «Барселона», Іспанія)
3. Фернанда Торэс (Іспанія / «Ліверпуль», Англія)

4. Ікер Касільяс (Іспанія / «Рэал»)
- (Мадрыд), Іспанія)

5. Хаві (Іспанія / «Барселона», Іспанія)
6. Андрэй Аршавін (Расія / «Зеніт», Расія)

7. Давід Вілья (Іспанія / «Валенсія», Іспанія)

8. Кака (Бразілія / «Мілан», Італія)

9. Златан Ібрагімавіч (Швецыя / «Інтэр», Італія)

10. Стывен Джэрард (Англія / «Ліверпуль», Англія)

ЗДЫМКІ ГОДУ

СУРГАДАЧКІ

У 2008 годзе шмат чаго ў беларускай музыцы адбылося ўпершыню. Вайночкевіч падехаў на гастролі ў Японію, па ўкраінскім Львове прайшоў беларускі рок-фестываль, беларускі ды-джэй увайшоў у тузін найлепшых у свеце, гурт спрадвічнай музыкі «Стары Ольса» першы раз выступіў у Маскве, і з апілагам, а на песні беларускіх музыкаў знялі столькі кліпаў, колькі не было за ўсю ранейшую гісторыю... Гэсё ж год прайшоў пад знакам «Ляпісай» — іхніх канцэртаў, іхніх песен ды іхніх кліпаў.

Песня, альбом, канцэрт, кліп году

«Які яшча жэст добрай волі патрэбны, каб нас прызнала беларуская рок-тусоўка?», — кінуў Сяргей Міхалок (на фота) у інтэрв'ю на музычным інтэрнэт-сайце «Тузін Гітоў». Відаць, трохі яго заела, што галоўную Рок-Карону прысудзілі гурту Neuro Dubel. Магчыма, тады ў яго і нарадзілася песня Belarus Freedom — рок-гімн, які дароўнівае «Партызанскай» Лявону Вольскага. Праўда, Міхалок не разыскніў яе сыграцца ні на сольным канцэрце ў мінскім Палацы спорту, ні ў віцебскім амфітэатры. Новы альбом «Маніфест» гурт вырашыў распаўсюдзіць бясплатна праз інтэрнэт, а потым ужо выдаць на дысках (гэта жа зрабіў з сваім сольнікам «Куплеты і прыпевы» Лявон Вольскі). «Маніфест» уражвае. Роўных «Ляпісам», прынамсі па эханіі і падачы, у Беларусі няма і блізка. А пасля таго, як услед за «Капітальнам» Аляксей Церажаў зрабіў кліп на песню Міхалка «Огонькі», стала ясна, што «Ляпісам» няма роўных і гут — гэта прапаноўвалася галоўны прыз у намінацыі «Найлепшая анимация» на фэсце музычнага відэа VIMUS у Партугаліі, апіядайшы кліпы The Chemical Brothers і Björk. Відзандэраг прыйшоўся даспадобы і расійскім камуністам, якія, не спытаўшы дазволу, скарысталі яго ў пропагандысцкім роліку для сайту партыі Зяганава, чым выскісалі спрэядліві аўтарскі гнёў.

Масавы ўтварчысцікі канцэрт для беларускіх выкананіць сёлета адзначыўся незалежніх талеканал «Белсат». За год іх было зроблены некалькі дзесяткаў. Некаторыя з іх нават паказвалі на плазмавых экранах у мінскім метро. Па БТ, праўда, яшчэ не.

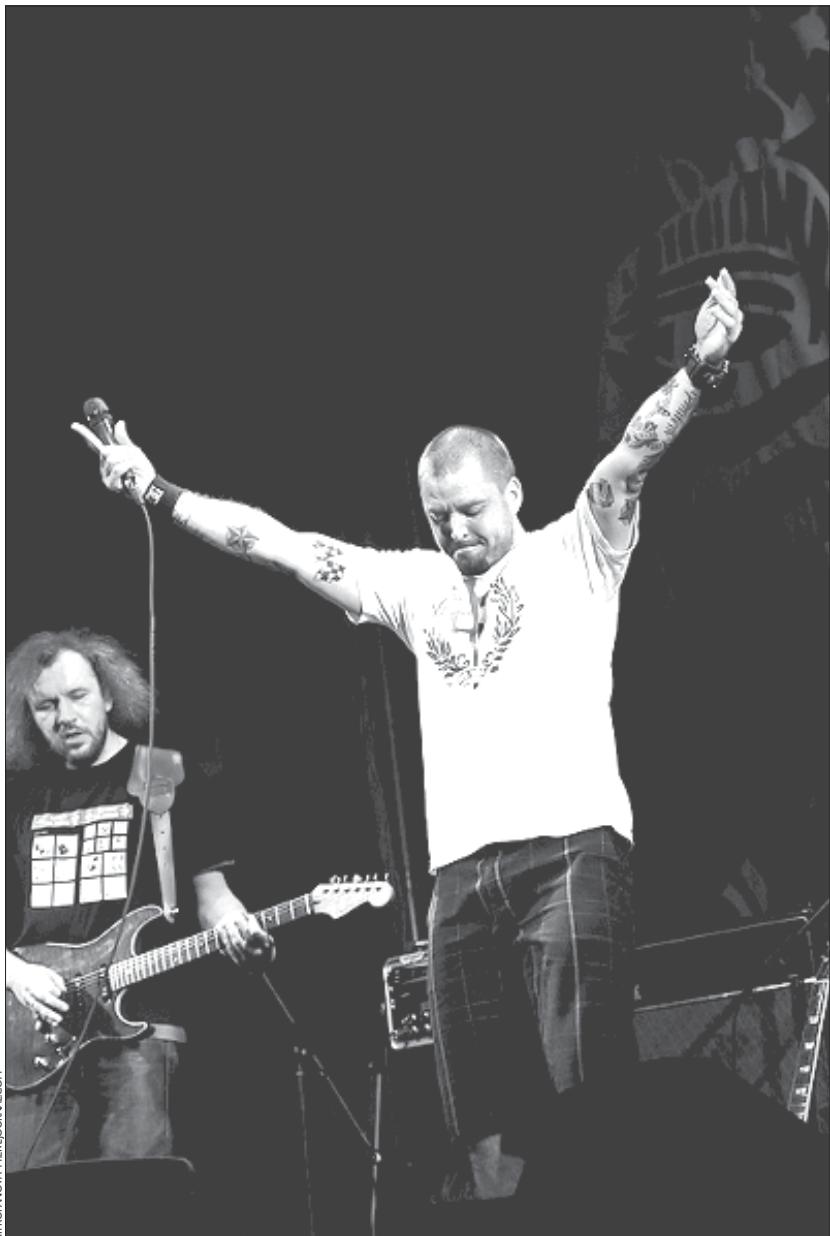
Забароны знялі, боязь засталася

2008 год запомніца «Рок-Караніцай» з бліскучай прамовай Уладзімера Арлова пры ўручэнні Карону Кулінковічу. Канцэртам «Салідарныя з Беларуссю» ў цэнтры Варшавы, адраджэннем фэсту «Рок па ваканцыях», стартам праекту «Рок-школа» для маладых музыкантў і музичнай містэрыйі «Дзен» — Максім Багдановіч. Эх, зрабіць бы яе яшча больш зразумелай для масаў — ламіліся бы палацы ад гледачоў...

Сёлета на транспамежных фестывалях Be Free, be2gether, «Басовічча» яшчэ гучала тэза пра «забароненых» музыкаў, але ўжо не так упшёнена. У што ўжылася «пагадненне з д'яблам», як называла газета Sueddeutsche Zeitung візіт беларускіх музыкантў у прэзідэнцкую адміністрацыю? Гурты з «чорнага спісу» — N.R.M. і Neuro Dubel, «Тройца» і «Палац» — давалі сольныя канцэрты ў адзін

Год «Ляпісай»

Рокеры вяртаюць былыя пазіцыі, папавікі пераарыентоўваюцца на Захад — музычныя вынікі году ад Сяргея Будкіна.

Міхаілова-Міхайловіч

Сыход году: Вашкевіч і Свет

Сёлета як мінімум на два таленавітых музыкаў ў Беларусі стала

меней. Пайшоў з жыцця Андрэй Вашкевіч — лідэр гурту «Любоў і спорт». Сябры-рокеры арганізавалі душэўны канцэрт памяці і

Дванаццаць найлепшых песен 2008 году

1. «AntiEMO (Parket)» — гурт «люкі» (Маріліёў).
2. «Сяння Купала, заўтра Ян» — «Osimira» (Менск).
3. «Загінулым пазэтам прысвячаецца» — :B:N: (Бяроза) і Лявон Вольскі.
4. «Не веру табе» — Nevma (Маріліёў).
5. «Підарасы» — Neuro Dubel
6. «Восень» — гурт «Рокаши» (Мінск).
7. Чароўны мур — TerminX (Мінск).
8. «Белая птушка» — Таццяна Беланогая.
9. «Калыханка» — «Сыцяна» (Брэст).
10. «Тры янгаль» — «Троіца».
11. «Суши» — ILO & Friends (Беласток)
12. «Зорка Венера» — J:Mors.

Паводле рэйтынгу сайту «Тузін гітоў»

сабралі грошай сям'і. Панёс стра ту беларускі блуз. Згінуў вялікі талент — Святаслав Хадановіч, лідэр Svet Boogie Band.

Скандал году: Пол і Паліна

Спявачка Паліна Смолова зганаўлася перад усім светам пасля спробы зрабіць немудрагалісты, але эфектны піэр-ход маўляў, яна мае заспіваць з легендарным Полам Макартні (сумеснае фота прыкладалася). Сорам узў, калі высветлілася, што тое фота — падробка, а прадстаўнік сэра Поля заявіў, што такога не было і быць не магло. Ён нават не казаў пра існаванне гэтага фота экспе «Бітлу» — бірг яго нервы. Эта гісторыя таксама дае падставы для аптымізму: у нашых папавікоў адбылася пераарыентация. Ціперак зусім не модна сабраваць з Кіркоравым і выдаваць альбомы на фірме «Союз». Гульчица на полі беларускага шоу-бізу пачалі глядзець на Захад. Дарафеева хвалілася на сваім сайдзе, што выступіць з Джаксанам і Тымберлейкам (праўда, не напісала, што тое двайнікі). Прадзюсер Уладзімір Максімкаў распаўсюдзіў сваю фотасесію, зробленую для нямецкага ератычнага часопіса (праўда, такога не існуе ў прыродзе). Саладуха вунь дзеля зборнага канцэрту нашых эстраднікаў у Варшаве вырашыў перакласці сваю «Чужую мілую» (праўда, на польскую). Заваруўшыся. І гэта не так ужо і кепска.

Былі сёлета спарадкі праправы на Захад. Віцебскі DJ 33, ён жа Валер Шындыдзікай, завеша ципрака ды-джеем №11 у сцэне. Гэты статус ён атрымаў на DMC World DJ Championship — мерапрыемстве сусветнага маштабу з большымі дванаццацігадовай гісторыяй, якое праводзіцца ў велізарным лонданскім клубе Indigo2.

Проект году

Сёлета выйшла пару цікавых складанак («Незалежныя», «Басовічча», «Вольныя песні»), але не такога канцептуальнага ўзору, як праекты ранейшых гадоў — кшталту «Хатын» і «Святона вечара». Героямі году сталі беларускія журналісты. У 2008 годзе падпушчы шраг музычных медыйных праектаў. NЕTradio і радыё «Рэцы» транслявалі ўжывую саўмія цікавыя беларускія канцэрты, а першыя дынаўгут адкрыты асобы канал «100 праццятаў беларускай музыкі» з фарматам «нээстрада». Журналіст Зміцер Бескаравайны стварыў вельмі небаходны праект — Expertry.by з музичнай аналітыкай, якой раней не ставала. Зміцер Падбярскі выдаў сваю «Энцыклапедію беларускай папулярнай музыкі». Галоўным пісцірчыкам-музычным праектам году можна лічыць «Беларускі андзіграўнд 1960-70-х». Відойці радыё «Юністар», Віктар Сямашка першын звязаўся з да следаванне гісторыя беларускага року і апісаў, як у Беларусі з'явіліся першыя электрагітары, ладзіліся першыя канцэрты і разганяліся акцыі хіпі. Сваю даследчую працу ён падмацаваў апіведамі ўдзельнікаў тых падзеяў, архіўнымі запісамі ды фотаздымкамі. Програма ў дзесяці частках выхадзіла на радыё «Юністар» і на «Тузін Гітоў», а потым нават з'явілася ў пра дажы. Праўда, толькі ў самы дацтава скім выглядзе. Дзе вы, выдаўцы?

Сяргей Будкін

Залата гірлянда для дзяцей Нікарагуа

У апошнім нумары мы штогод друкуем калядныя апавяданні. Гэтым разам мы адкрываем новае літаратурнае імя. **Таццяна Рабушка** нарадзілася ў 1985 у Мінску, скончыла філфак БДУ. Працуе ў сферы гандлю. Першую літаратурную славу заслужыла сваім інтернет-дзённікам lionellia.livejournal.com.

Кожны раз, калі міне запытаюць, якое маёп запаветнае жаданне, я адчуваю чегатыўныя імпульсы, што сыходзяць ад майго сумлення. Маўляў, ну як гэта так, чаму ты просьш усё толькі сабе і сабе, трэба ж думчаць пра глабальнае. Пра мір вёсім свеце, каб вынайшлі лекі ад усіх хваробаў, каб накармілі нарашце ўсіх галодных дзяцей у Нікарагуа і гэтак-гэтак далей. Таму кожны раз, калі міне запытаюць, што табе, Таня, падарыць на Каляды, я з палёткай думаю пра той факт, што ніяма сядроў маіх саброяў і сваікоў чарапікі. Што не змогуць яны здзейсніць глобальных маіх жаданніў, таму з чыстым сумленнем замаўлю ўсіх-небудзь з касметыкі, упрыгажэнняў, жартамі магу папрасіць наніць стрыптызёра і са скрухай адзначыць, што жаданні тутэя і ўспрымаюць.

Так было, ёсьць і так будзе. На гэтых Калядах я замовіла новыя джынсы ў брата, новы раман вядомага ізмецага аўтара ў саброякі, новы манітор для камп'ютара ў бацькоў, а таксама добрага жаніха ў лесу. Спіс падарункаў быў прадуманы, зацверджаны і ўзгоднены.

Увечары я пару гадзін размаўляла па телефоне з той самай саброякай, якая павінна будзе набыць мне кнігу. Мы абмеркавалі, здаецца, палову праблемаў у гэтым свеце, таму вырашылі на сέння спыніцца і заніцца больш легкадумнымі спраўамі. Прынамсі я вырашыла папалохаць у асыцы статусам «он-лайн» свайго блога хлоцца. Зайжды падымама сабе настрой, калі бачу, як ён хуценька выбагтае з асыкі, як толькі я туды ўваходжу. Я нават не паспяваю напісаць, што чапаць цібэ, дарагі, не збираюся. Неяк падчас «п'янога тарыфу» я пакінула яму камент, маўляў, карыстаішася рэжымам нябачнасці. Але ён намек не зразумеў і шчыра здзіўіўся, пра што гата я. Мужчыны задужа часта падзяць сябе як дзеци.

Гэтым разам зноў пра 5 хвілін пасля майго ўваходу «квіп» паведаміў, што terminat0r07 (і як я магла сустракацца з таким хлоццам?) не ў сеці. Калі б я добра разбралася ў наладках, паставіла б на гэтае паведамленне гукавы запіс з фільму «Тэрмінатар», які герой Арнольда гаворыць: «Айль бы бі бік». Было бы яшчэ больш прыкольна. Сяджу, размаўляю па асыцы з той саброякай, з якой толькі што гаварыла па телефоне, як тут раптам да міне грукаеца нейкі незнаёмый чал з нікам sv_mikalay. Што за спальні_вагон_мікалай? Зноў, мабысь, нейкі пікапер ці турак. Вось я разумею, калі яны на «аднакласніках» якіх лезуць знаёміца: там маёп прыгожая фота, адрадзагавае ў фотапоце. А ў асыцы? Моя ўвогуле пацан, ці такі ж турак. Жэсць проста. Я ігноравала гэтага карыстальніка недзе калі гадзіны.

А ён усё пісаў і пісаў міне нешта пра тое, што ён нібыта Святы Мікалай, які жыве недзе ўдалёк Лісной Ланды. Напісаў, што ціпэр перад ім лязьць мой ліст, які яму напісала дзесяцігадовая дзячынка акурат столькі гадоў таму, як менавіта міне было дзесяць. Аднак гэтага быць не могло аніяк, бо, па-першае, я была дужа разумным дзіём і заўжды ведала, што падарункі міне набываюць бацькі. І нават калі я пісала ліст Святому Мікалаю, то пісала яго, дакладна ўсёведамляючы, што насамрэч пішу бацькам. Я з дзяцінства была акторкай. А па-другое, падчас зносін у асыцы з гэтым невядомым міне дасюль карыстальнікам я дакладна адчу-

валася, што гэта жорсткі сцёб з міне. І якія толькі пачала друкаваць недарэчнаму жартайтніку пущёку ў адмысловыя кірункі, ён мне выдаў тэкст ліста той самай дзячынкі, пра якую распавядаў.

«Дарагі Святы Мікалай! Міне завуць Таня, міне 10 гадоў. Роўна столькі гадоў я паводку сібе добра. У школе я — выдатніца, бацькам паставіна дапамагаю па гаспадарцы. Сібюро з такім ж добрымі дзячынкамі, як і я. Не крыйдзі брата. Насамрэч міне нічога не трэба на гэты год. Я хачу толькі таго, каб ува ўсім свеце ніхто і ніколі не хвараў. Твая ўнучка, Танечка»

месца».

«То бок мне праста дадуць цукерку і прымусіць прачытаць вершы?»

«Не. Гэта значыць, што ў цябе ёсьць толькі адно жаданне, якое я могу выканываць».

«А жаданне абсалютна любое можа быць?»

«Абсалютна. Я могу падарыць табе ўсё, што ты ни папрасіла. Нават тое, што, здавалася ам, здзеніць немагчымым»;

Я зразумела, што гэта намёк на «мір ва ўсім свеце» і пабыцца роўна праз 24 гадзіны быць у асыцы з усвядомленым адказам на пытанне, што я хачу. Мне стала сорамна за сваё дзяцінства, за той абсалютна няцікы ліст. Яны там сядзяць, чытаюць гэтыя лісты, абраюць налейшыні, каб зрабіць добрымі дарослы�. А што я? Я ж і дзіём была не вельмі шчырымі...

Вось жывеш так, нікому не перашкаджаеш, а табе такое на галаву падає. Вось і хадзі, адчуваў сібе адказнай за ўвес свет. А я хачу сабе новае футра. І машынку новую хачу. І жаніха хачу. Шмат чаго хачу, але разумею, што варта замовіць нешта глобальнае. Вось трэба бы было так вышнендыца дзесяць гадоў таму з гэтым лістом... Эх, я...

як-небудзь перажыву.

Сабачка з удзячнасцю гаўкнуў і збег. Мне б ягоную бесклапотнасць!..

Абязцяніца, дадзена невядомаму сабаку, трэба было выконваць. Я прыйшла дамоў і зайшла ў асыку. Там сядзеў terminat0r07, які хутка апінуўся па-за сецім. Мо папрасіць Святога, каб ён адключыў гэтага чудзку функцыю выхаду з асыкі? Во прыкол бы бы. Сабачка і так бы адгарліся, а хлопец реальна б напушчыўся. Не, нельга так, Таня. Толькі глаўблае.

Са мной павіталася сібюро, і мы пачалі амбяркоўваць сёняшніе мae наведванне аднаго крутога магазінчыка каптоўных упрыгажэнняў.

«І чаго цябе туды занесла?» — запыталася яна.

Мне падалося, што аповед пра абязцяніце Святога Мікалая выкананы любое мae жаданне падаўся б абсурдным, таму адтарвалася:

«А раптам да мяне прыедзе алігарх і скажа: хачу зрабіць табе, Танька, падарунак. А я буду падрыхтаванай, маўляў, вось той пярсцёнак вось у тым магазіне хачу.»

«Крутая ты.»

«А то!»

«Дык што ты там наглядзела?»

Тут у асыку зайшоў sv_mikalay. Мы павіталаіся. На гэты раз ён быў вельмі сур'ёзным, адразу запытуў, ці вызначылася з падарункам. Я адказала станоўчы. Пасля гэтага ён сказаў, што траба запоўніць нейкі пратакол, што мяне дужа дзіўіла: няўко і там такая біоракратыя? Пакуль ён там нешта запаўняў сабе, я прайгнула размову з сібюро пра тое, што бачыла ў тым ювелірным буцку. І як яна можа запытваць пра гэтыя розныя неістотныя ў жыцці дробязі, калі вось я зараз вырашаю такое важнае для Зямлі пытанне! Уявіце, ужо заўтра на вуліцах не будзе бяздомных іхот!!! Задумалася пра сваё прызначэнне ў гэтым свеце, адзюла сібе сіпраўднай маці Тэрэзай і ўжо нават у думках не дапушчала, як можна замовіць сабе нейкую дробязь, нейкую касметыку ці яшчэ што.

«А вось сур'ёзна, як там цэны? Вось ты са сваім заробкам, што б змагла набыць там?» — прышло паведамленне ад сібюро.

Вось ужо гэтая Алена, грошы ёсць яе цікавіць, грошы... Эх ты. Я не магла ўтрымліваць эмоцыі ў сабе. Я начала хадзіць па пакоі, актыўна махаць рукамі і гаварыць самай сабе:

— Як людзі могуць быць такімы!!! Свет змініць таго праоста! Дастатковы ўсім падумашы пра глобальнае!

Села за комі і напісала сібюро, каб толькі адмазацца ад яе, такой вось абемежаванай:

«Кавалак гірлянды пад золата. І адчапісі ад міне.»

Націкаю Enter і з жахам заўважаю, што адказала не на пытанне сібюро, а на слова Святога Мікалая: «Пратакол састаўлены. Засталося ўнесці тваё жаданне. Такім чынам, што сабе хочаш?»

Жыццё было скончана. Я не паспела ўсвядоміць, што адправіла паведамленне не ў тое акно — і ён ужо быў offfайн, як і terminat0r07. Але мой былы сібар заўтра ававязкова вернецца, а вось Святы Мікалаі...

На наступны дзень маленькі эльф прынёс мне кавалак гірлянды, акурат такі, які вісіць у ювелірным салоне. Пад золата. Паглядзеяў на мяне сумнімі вачымі і сышоў. Я не здолела анічога ў яго спыніць, бо прачыталася ў ягоным позірку: «А мы так на цябе разлічвалі».

Прыышла ў свой пакой, уключыла канал «Энімал плэнэт» і, тримаючы ў руцэ залатую гірлянду, дўгта глядзеяла перадаць, дзе людзі ратуюць бяздомных жывёл.

Сумленне супакойвало толькі адна думка: мой ліст заніціў толькі траце месца. Гэта значыць, што ёсьць яшчэ людзі і ёсьць яшчэ жаданні. У глобальных праблемах ёсьць яшчэ шанец знікнучу.

А сабакі ўсё такія ж бяздомныя, людзі — хворыя, а дзеці Нікарагуа — галодныя.

Я паглядзела і зразумела, што гэта на-самрэч мой ліст. Я як ціпэр памятаю той адмысловы прадуманы крок: нічога не прасіць. Ну пагадзіяся, якіх бацькі не набудуць новую класную лільку дзяцінцы, якое толькі і просьш што здароўя ўсім? І тут да мяне дашло, што гэтыя чалавекі, якіе не простиць, што я падыскала. Гэта сіпраўдны Святы Мікалай! Выходзіць, ён усё ж такі існуе! О, майн гад! Няўжо ўсё тыя лісты, што я калісці пісала як бы яму, на-самрэч даходзілі да яго???

«Не можа гэлага быць...» — толькі і здолела надрукаваць я.

«Можа!»

«Гусі тыя падарункі, што я знаходзіла, пад ёлкай, гэта былі не бацькі, а ты??»

«Не, гэта былі насамрэч твае бацькі. Я зараз табе ўсё патлумачу. Ты перамагла ў конкурсе!»

«У якім???

«Кожны год мы збіраем усе тыя лісты, што да нас прыходзяць ад дзяцей. Збіраем, перавязваем і хаваем у скрыню, каб праз дзесяць гадоў адабраць адзін самы шчыры ліст і апачаслівіць ягонаю аўтару. Гэта падыскала, якіх жыцці заўжды да-хадзілі ляжакі на магінгах. І здзяйсніць шчырыцасць. Роўна дзесяць гадоў таму з надпісам «адзейніць у 2008-м». Як толькі начыніць гэты год, мы дасталі скрыні і дойду-доўга чыталі і аналізувалі ўсё лісты, што прыйшлі да нас у 1998-м».

«І мой аказаўся найлепшым?»

«Ну, не зусім. Твой ліст заніціў трэцяе

ВЫНІКІ ГОДУ

Каб вызначыць найлепшую кнігу году, мы зварнуліся да дванаццаці экспертаў: кнігагандляроў, крытыкаў, навукоўцаў, выдаўцоў. У выніку найлепшай была прызнаная антalogія пазіі свету ў беларускіх перакладах XX ст. «Галасы з-за небакраю». Укладае **Міхась Скобла**.

Найлепшая кнігі 2008

Літаратуры за год выйшла так шмат, што амаль ніхто з экспертаў не ўспомніў кніг, якія пабачылі свет у першай палове 2008: выдатную «Цацачную краму» Леаніда Дранко-Майсюка, паэтычны зборнік «Дзеяністыя forever» Сяргея Прылуцкага і кнігу вершаў Пятра Васічэнкі «Піраміда Лінія». З іншага боку, безумоўна варта, але выдадзеная ў лістападзе — студзені «Мой шыбалет» Пятра Садоўскага, «Люблю Беларусь» Паўла Севярынца і іранічна-художнікі «Сабакі» Юрасія Падопытава, праста не ўпраўліся трапіць на чытальня.

У спісах найлепшых кніг як німа леташняя разнабою, дык звойважаецца прынамсі доўгачаканая разнастайнасць жанру. У спісах экспертаў незабытая — пазія (зборнік Галіны Дубинецкай, Валянціны Аксак, Андрэя Хадановіча і Рыгора Барадуліна), дайничая літаратура — шведская дзяўчынка Пілі разам з вадзінікамі і дамавікамі з энцыклапедыі «Чароўны свет» глядзіць побач з дарослымі кнігамі як найменей дарэчы. Як заўсёды багата прэзентавана

(Данута Бічаль).

У спісах цалкам заслужана ўвай-

шоў таксама плён шматгадавася працы Юр'я Гардзееў — «Магдэбургская Гародня». Лицце вытлумачваць папулярызацію кніг, прысвячаных Васілю Быкову.

Такім чынам, спірша хіба варт

з'яздадаць кнігі, якія перамаглі ў кніжных рэйтынгах у мінультыя

гады:

2005 — Геніуш Ларыса. Каб вы

ведалі: з эпістолярнай спадчыны (1945—1983) — Лімарус.

2006 — Юры Турованак. Мадэрнай гісторыі Беларусі: збор твораў — Інстытут беларускісткі / ARCHE.

2007 — Павал Севярынец. Лісты з лесу. — Інстытут беларускісткі / Кнігарня «Наша Ніва».

Выніковы спіс пацяціца паводле

падліку балаў па дзесяцібальнай

сістэме. За кожнае першасць месца ў спісе налічваецца 10 балаў, за другое — 9 і тэкт далей.

Сёлетняя дзесятка найлепшых кніг 2008 году выглядае так:

1. Галасы з-за небакраю: антalogія пазіі свету ў беларускіх перакладах XX ст. Укладае **Міхась Скобла**. — Мінск: Лігвінаў — **41 балаў**.

2. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі: збор твораў. Укл., прадмова і каментар Алеся Пашкевіча і Андрэя Ващакіна. — Вільня: Інстытут беларускісткі / ARCHE. — **35 балаў**.

3. Юры Гардзееў. Магдэбургская Гародня. Сацыяльная тапаграфія і майстасць адноснікі XVI—XVIII ст. — Гродна—Броцлаў. (серыя «Гарадзенская бібліятэка»). — **30 балаў**.

4. Даждыць да зялёнай травы...: ліставанне і аўтографы Васіля Быкова і Рыгора Барадуліна (1960—2003). — Лігвінаў: Воля — **27 балаў**.

5. Альксей Карпюк. Развітанне з глохнімі. — Гродна—Броцлаў.

6. Андрэй Хадановіч. Бэрлібрі: гісторыя ў чатырох фільмах. — Мінск: Лігвінаў / Кнігарня «Наша Ніва». — **26 балаў**.

7. Данута Бічаль. Хадзі на мой голас. — Гродна—Уроцлаў. (серыя «Гарадзенская бібліятэка»). — **20 балаў**.

8-9. Артур Клінаў. Малая падарожная кніжка па Горадзішчы Сонца: Раман. — Мінск: Лігвінаў / Кнігарня «Наша Ніва», Андрэй Учунак «Наша Ніва» і беларускі нацыянальны рух (1906—1915). — Мінск: Беларуская наука — **па 18 балаў**.

10. Галіна Дубинецкая. Анадыямена: вершы. — Мінск: Медысонт (серыя «Бібліятэка Дзеяяльнасці»). — **17 балаў**.

Толькі на адзін пункт адстаяў Барыс Пітровіч з кнігай «Жыцьці не страшна. Фрэскі». — Мінск: Медысонт. — **16 балаў**.

Тры разы ў спісе ўзгадваючыя яшчэ кнігі Сяргея Харэўскага «Пра-моўленне» і Пётра Садоўскага «Мой шыбалет».

Спісы, найлепшых кніг, складзеныя экспертаў:

Кнігарня «Акадэмнікі» (дырэктарка Соф'я Жыбулескія). Мінск:

1. Колас Я. Збор твораў у 20 тамах. Том 4.5. —

Мінск: Беларуская наука.

2. Кулініч А.М. Каталогі храмы Беларус. — Мінск:

Беларуская энцыклапедыя імя П.Броўкі.

3. Родныя краі. Адрыбіны календар на 2009 год. —

Мінск: Беларусь.

4. Ліхадедаў Ш.А. Мінск: падарожжа ў часе. —

Мінск: Тэхнолагія.

5. Галасы з-за небакраю: антalogія пазіі свету ў беларускіх перакладах XX ст.

6. Рыгор Барадулін. Выбраныя творы. — Мінск: Кнігаиздат.

7. Уладзімір Карагін: Дзякав пальванне караля Стэфа. Аповесць. — Мінск: Мастицкая літаратура.

8. Дзмітрый Раманов. Мой шлях Беларусь. — Фотазімей.

9. Ліван Ю. Барысавіч. Еўраслоўнік. — Мінск: Радыё-плос.

10. Цігу А.К. Геральдика Беларус. Слюнік—да-веднік. — Мінск: МФКД.

Алеся Мазанік. Гандляр кнігамі, «Кінжыны кірмаш»:

1. Даждыць да зялёнай травы...: ліставанне і аўтографы Васіля Быкова і Рыгора Барадуліна (1960—2003).

2. Артур Клінаў. Малая падарожная кніжка па Горадзішчы Сонца.

3. Бозан Ю. Турынічныя традыцыі ў Вілікім Княстве Літвы ў XIV—XVI ст. — Мінск: Лігвінаў.

4. Андрэй Хадановіч. Бэрлібрі: гісторыя ў чатырох фільмах.

5. Галіна Дубинецкая. Анадыямена.

6. Аляксей Галіст. Бег. Ранан. — Мінск: Галіяфы.

7. Сяргей Законікав. Дом. — Мінск: Галіяфы.

8. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

9. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

10. Сяргей Законікав. Пра-моўленне. — Вільня: Выдавацтва БНФ:

1. Каусты Акула. Тэрта ўсё чупра. Пер. з англ., працы: ірныя Верабея. — Мінск: Медысонт (серыя «Бібліятэка Башкырскіх»). 15 том.

2. Адам Майдзель. Гісторыя Беларускай кнігабор. — Мінск: Беларускі кнігабор.

3. Сяргей Харэўскі. Збор твораў. — Вільня: Выдавацтва Еўрапейскай гуманітарнай універсітату.

4. Кастусь Акула. Тэрта ўсё чупра. Пер. з англ., працы: ірныя Верабея. — Мінск: Медысонт (серыя «Бібліятэка Башкырскіх»). 15 том.

5. Адам Майдзель. Гісторыя Беларускай кнігабор. — Мінск: Медысонт.

6. Галіна Дубинецкая. Анадыямена.

7. Уладзімір Карагін. «Наша Ніва» і беларускі нацыянальны рух (1906—1915).

8. Міткія Вялікага Княства Літвыскага. Кніга 30 (1480—1516) / Кніга запіс №30. Падрыхтаваў В.Мінкус.

9. Міткія Вялікага Княства Літвыскага. Кніга 30 (1480—1516) / Кніга запіс №30. Падрыхтаваў В.Мінкус.

10. Міткія Вялікага Княства Літвыскага. Кніга 30 (1480—1516) / Кніга запіс №30. Падрыхтаваў В.Мінкус.

11. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

12. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

13. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

14. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

15. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

16. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

17. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

18. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

19. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

20. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

21. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

22. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

23. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

24. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

25. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

26. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

27. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

28. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

29. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

30. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

31. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

32. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

33. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

34. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

35. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

36. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

37. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

38. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

39. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

40. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

41. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

42. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

43. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

44. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

45. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

46. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

47. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

48. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

49. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

50. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

51. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

52. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

53. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

54. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

55. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

56. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

57. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

58. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

59. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

60. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

61. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

62. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

63. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

64. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

65. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

66. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

67. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

68. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

69. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

70. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

71. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

72. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

73. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

74. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

75. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

76. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

77. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

78. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

79. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

80. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

81. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

82. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

83. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

84. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

85. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

86. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

87. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

88. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

89. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

90. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

91. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

92. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

93. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

94. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

95. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

96. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

97. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

98. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

99. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

100. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

101. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

102. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

103. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

104. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

105. Адам Станкевіч. З Богам да Беларусі.

Зміцер Вайцюшкевіч

Тое, што
траба, West
Records,
2008

Элвіс ён, фолк-мадэрніст, хуліган
багемны або пяюн для тых, хто
трохі ў гадах?

Вайцюшкевіч склаў пакручастую праграму з уласцівымі толькі яму выкрунтасамі, назбраўшы на дыск песні яшчэ з больш далёкай шуфлядзе, разбавіў тое каверамі, напісанымі з розных нагод і пры розных абставінах ды набіў тым, што засталося ад «Танга з ружай» і «Баладаў». У выкананіцы з'явілася яшчэ больш правоў на тое, каб звонца голасам беларускай багемы, хоць бы таму, што ён пераівае Кулінковіча па-французску, а Louise Attaque ды Жака Брэя па-беларуску. А яшчэ ж ёсць патрыётка («Сляг»), песьнікі недзе з гумарком («Мірныя людзі» і «Чувіхі» аўтарства Барадуліна з Бураўкінам) ды досьць нечаканы фолк-блок (а то праўда, ужо началі забываць, з чаго ўёс начыналася). Усё, што траба, ёсць. Па традыцыі ўжо, як і на кожным дыску Вайцюшкевіча, ёсць і парачка прахадных кампазіцый, заваленых, як з гледзішча аранжyroўкі, так і выкананія. Такія песьні даволі праста вылічыць, бо ў іх выкананіца пачынае перайгрываць самога сябе. Тут вядзенца пра «На заувук гноімым», зусім не калібр «Народнага альбому». І такія песьні-прамовы на аматара («Калісці і дзесяці», «Мірныя людзі»). Выйшашу ў Вайцюшкевіча негарманічны, але прывабны дыск. Каб яшчэ пра гарманічнасць можна было казаць, выкананіцу трэба вызначыцца: Элвіс ён, фолк-мадэрніст, хуліган багемны або пяюн для тых, хто трохі ў гадах? А то ад такой колькасці розных Вайцюшкевічаў галава кругам ідзе.

Tlusta Lusta

Блін першы,
БМА-груп,
2008

Цёччына «Вера беларуса»
пераўтварылася ў безгаловы панк-
адцяг.

Панк-містыфікатары з Гродна — трэскі, што выплылі на хваліх «Басовічча». Падавалася, што пасля Devotion і «Кальяну» Гродна ўжо не здолнае даць краіне вугла. «Тлусты луста» — не такія зубатыя, але даць чаду здольныя не меншага. Той брутальны раскілбас, што ў «Тлусты луста» песьню завецца, можа выклікаць

дзве рэакцыі — альбо ваніты, альбо... замілаванне. На сваім першым альбоме музыка ў асноўным дэманструюць цуды інтэрпрэтацыі (з 10 песенъ толькі з палову аўтарскіх з улікам інструменталу). Цётчын твор «Вера беларуса» пераўтварыўся ў абалот на безгаловы панк-адцяг «Рамала» — яшчэ дуухавую секцыю, і Кустурыца ездзіў бы ў Гродна па запалкі. Нацыянальна-патрыйная ліріка Купалы («Мне сняцца сны а беларусі») таксама набыла нечаканы ўвасабленне (літаратуразнаўцам слухаць непажадана!), а хіт Вясны-2006 «Колер маёй рэвалюцыі» музыкі паскорылі ў тэмпе да такой ступені, што вакаліст не паспявае спяваць за інструментамі. А ёсць жа яшчэ прыколыні кавер на MakSim і на тых жа Devotion. Музыкі выкарыстоўваюць цікавыя музычныя хады, кідаючы то ў жар, то ў холад (песьні «Ванілін», «Супраціў»). Адчуваеца недадуманаць канцепцыі з уліку кавер-скіраванасці гурту і неўлікай колькасці свайго матэрэялу. Ды яшчэ шкада, што на іх канцэртах словаў не расчучы.

Сябры

Песні Ігара
Лучанка ў
выкананні
ансамблю
«Сябры»,
Bigma, 2008

То пра Крывіцкую Пагоню, то пра
савецкія будатрады.

«Сябры» заўжды былі майстрамі спалучаць неспалучальнае. Хочаце атрымаць найлепшае ўяўленне, як можна супярэчыць сабе самому цігам больш чым трыцица гадоў — трэбя слухаць гэты дыск. Тут сабраныя настолькі розныя песьні, што вы раз і на-заўжды пазбываіцесь адназначнага стаўлення да творчасці Анатоля Яр-

моленкі, Алесі і Ка (дарэчы, хто-небудзь ведае прозвішча яничэ хоць аднаго ўдзельніка ансамблю?). «Сябры» пяюць то пра Крывіцкую Пагоню, то пра савецкія будатрады, то апіваюць край словамі Коласа, Цёткі і нават Пазняка (!), а то раптам зацігаюць «если в сердце моём Беларусь, значит, ты в сердце моё, Россия...». І кампазітар-загадка Лучанок дзівіць не менш — абсалютна панурыкі і незапамінальныя мелодыі, што забіваюць сваёй прымітыўнасцю тут суседзяць з творамі, да якіх пасуе азічэнне шэдзёр («Аве, Марыя»). У ранніх песьнях «Сябры» сапраўды адрозненіё ад «Песняроў» трэба шукать з луপаю («Кася»), але бачна, што пад сярэдзіну 1980-х «Сябры» пазбавіліся ўпіўваў арт-року і фолку і сталі чыста на эстрадны шлях, выконавочы забаўляльную («Полька беларуская»), ідзэлагічную, а то і аблугоўваючу функцыі (брыдзяніца «Россія-Беларусь» і невыдадзеная тут «Слушай батьку»).

Віктар Пшанічны

Алхімікі,
West
Records,
2008

«Электронны мача».

Слава піяр-службе спевака. Яго прозвішча запомнілася адразу і назаўжды пасля інтэрв’ят-рассылкі «Віктар Пшанічны трапіў у аўтараварыю. Фота прыкладаўшыца». Ёсць рэзыка, што і помніца ён будзе надалей толькі з гэтай нагоды, бо дэбютнік артыста па праслухоўванні хочаца забыць як нахіутчэй. Асабліва тэжкі з звышдзікімі вобразамі (кампактныя класцеры, механічныя звязы, магнітныя хвалі). Голос незапамінальны,

хоць праскокаўшы салтыкоўскія ноткі і нібы нават «А-студію» старога ўзору («Шаг за шагом»). Дзе сярод гэтай нуднай шэррасці песьня-візітніка, дзеля якой звычайна задумаваюцца падобныя праекты? Толькі не кажыце, што гэта вусціц кшталту «Электронны мача».

Stekla

Із точки А,
Go-Records,
2008

Някепская мова і неймаверная
енергетыка.

Нетаропкае Intro цяпер у модзе сярод альтэрнатыўнікаў. Магілёўскі гурт таксама пачынае з вязкага наігрыша. Далейшыя скаванітні ды нараканні на жыццё (песні «Бред», «Стон») неяк зусім не настроіваюць на добры лад. Сумна гэта ўсё ды неаэргіяльна. Але з кожным наступным трэкам Stekla ўсё больш адкрываюцца. Добры і прыемны нумар «Шагі», дзе вакалістка напоўніць дэманструе свае вакалічныя магічнасці, а музыкі сведчаць, што яны ведаюць, як ствараць суперскія балады (слушай — трэба скрыпачку з віяланчэллю прыцягнучы). Щодунае двухголосес ў беларускамоўным трэку «Да сэрца»: някепская мова і неймаверная энергетыка (Майзэр просіцца на бэк!). «Бездна» — плюна, самая запамінальная кампазіція з дыску, той выпадак, калі хочаца зрабіць музыку гучней. Апошні цвік — «Почему» — стыльненъка і запамінальна ды яшчэ з этнічным прысмакам. У каманды можа быць вялікая будучыня! На гэтым трэба было б сканцаць, але музыкі, відаць, вырашылі дабіць альбом восьмым трекам-бонусам. І ўсё сансавалі малавартым музычным жартам пра шмаль і піва.

Сяргей Будкін

Здымкі году

На
выбарах у
палату
прадстаўнікоў
нечакана
перамаглі
ўсе тыя,
каму
трэба.
На фота:
галасаючы
салдаты
сталічных
частцей.

ЮГІДРАМІКІ

Хіндзі-беларусі, пхай-пхай!

Няжважна, ці вы праваслаўны, каталік, пратэстант, уніят або юдэй: у павільёне Нациянальнага выставачнага цэнтра БелЭкспа (Купалы 27) вы мaeце магчымасце прабавіць свае зімовыя святы ў індыйскім стылі.

Штогод у павільёне ладзіцца кірмаш тавараў з Індіі. Тут і плястыкі тканіны, і вышытая кашулі ды сукні, і пярсцёнкі з натуральным каменем (ручная работа, місіс!), а таксама разбітныя шкатулкі і, відома, слонікі. А яшчэ наўпраст з даўлека паўысты: сандалавыя пакошы і аўтэнтычная гарбата. Публіку час ад часу цешаць танцоўшчыкі ў традыцыйных апранахах.

Індуі надзвычай усмешлівая нація, і, можа, таму цэны на кірмашы збольшага таксама смешныя. У дадатак ахочвя запрашаючы таргавацца — тут вам не Еўропа.

Уваход на кірмаш у залежнасці ад настрою касірак ад 1000 да 1500 рублёў. Кірмаш працягнется да 31 студзеня. Шчыры welcome to India!

ЛК

ВЫСТАВЫ

Сталая экспазіцыя магнацкіх партрэтў у Мастацкім

У Нациянальнім мастацкім музеі адкрылася новая сталая экспазіцыя адразу ўстановленых партрэтў XVI—XVIII стагоддзяў з калекцыі Радзівілаў, Агінскіх, Завішаў, Вішнявецкіх і іншых слынных вялікалітоўскіх родаў.

Праезнтация Радзівілаўскай карты у Нациянальным гісторычным

Нацыянальны музей гісторыі і культуры прэзентаваў публіцы легендарную мапу Вялікага Княства Літоўскага — шэдэр XVII ст. Мапу падарыў музею Белнешшканамбак, набыўшы яе ў прыватнага калекцыонера.

Калядная зорка

У мастацкай галерэі «Універсітэт культуры» (пл. Каstryчніцкая, 1) да 17 студзеня працуе выставка «Калядная зорка». Такі зімовы падарунак для наведнікаў выставы падрыхтавалі студэнты і выпускнікі Універсітetu культуры і мастацтва, а таксама Педагагічнага ўніверсітetu.

Калядныя ўзоры

У бібліятэцы імя Пушкіна (Гікалы, 4) да 20 студзеня працуе выставка «Калядныя ўзоры», на якой можна ўбачыць вырабы з салонкі, бісеру, скуры і лазы, брысты, а таксама вышиванне, ткацтва і вышынку.

Рэмінісценцы

У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва (пр. Незалежнасці, 47) да 31 снежня працуе выставка беларускага мастака Уладзіміра Канадзілава «Рэмінісценцы». На хвялях маёй памяці». Гэты праект — «сад камянёў», сабраны ветвярём на працягу многіх гадоў, адлюстраванне самых іскрсвных уражанняў і сустэрчай.

Запаветныя жаданні

У Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва да 10 студзеня працуе выставка аўтарскіх ліпек «Запаветныя жаданні». Вас чакаюць супстрэчы з Дзедамі Марозамі, эльфамі, загадкамі венецианскіх маскамі.

Кітай: 30 градусаў падвойчай шыраты

У Музеі гісторыі і культуры Беларусі (Маркса, 12) да 1 лютага працуе выставка «Кітай: 30 градусаў падвойчай шыраты».

Традыцыя і сучаснасць
У Музеі гісторыі і культуры Беларусі да 4 лютага працуе выставка беларускага скульптара Аляксандра Батвіненкі «Традыцыя і сучаснасць».

Беларускія жывёлкі

У арт-галерэі «Падземка» (пр. Незалежнасці, 43) да 31 снежня працуе выставка «Беларускія жывёлкі». Гэты праект, на думку аўтараў, з'яўляецца адлюстраваннем стану мастацтва Беларусі. Недастатковое фінансаванне дзяржавы вай розных формаў выйшлі.

АВБЕСТКА

Творчы конкурс «Дзеяслова»

Часопіс «Дзеяслова» абавязчавае конкурс літаратурно-крытычных твораў на тэму: «Беларуская літаратура XXI стагоддзя: постасці, тэндэнцыі, перспектывы».

Да конкурсу прымаюцца літаратурно-крытычныя артыкулы, эсэ, рэцензіі, якія асвяляюць сучасныя літаратурныя працэсы. Да ўдзелу запрашваюцца маладыя крытыкі і літаратуразнаўцы, якія пішуць на беларускай мове.

Для пераможца конкурсу будзе зладжаны семінар з майстар-класамі вядомых беларускіх літаратораў і крытыкай.

Па выніках конкурсу будзе выдадзеная кніга.

Склад журы конкурсу: Міхась Тычына, Алеся Пашкевіч, Сяргей Дубавец, Ірына Шаўлякова, Анатоль Іашчанка.

Тэрмін падачы твораў: з 1 верасня 2008 г. да 1 лютага 2009 г. Да сылацца творы можна ў электронным (пажаданы) ці рукапісным выглядзе на адresy: dzeja-konkurs@tut.by альбо 220025, г. Менск-25, а/c 91 з пазнакай «для конкурсу».

Дзейнічайце!

Па выніках конкурсу будзе выдадзеная кніга.

Склад журы конкурсу: Міхась Тычына, Алеся Пашкевіч, Сяргей Дубавец, Ірына Шаўлякова, Анатоль Іашчанка.

Тэрмін падачы твораў: з 1 верасня 2008 г. да 1 лютага 2009 г. Да сылацца творы можна ў электронным (пажаданы) ці рукапісным выглядзе на адresy: dzeja-konkurs@tut.by альбо 220025, г. Менск-25, а/c 91 з пазнакай «для конкурсу».

Дзейнічайце!

Каляды ў Бараўлянах

У Даццячым анкалагічным цэнтры, што ў Бараўлянах 23 снежня прайшоў дабрачынны калядны канцэрт.

Юлія Даральчук

КАНЦЭРТЫ

Карнавал

У Мастацкім музеі (Леніна, 20) да 12 студзеня працуе жывапісная выставка твораў Андрэя Смаліка «Карнавал», на якой экспануюцца карнавалы кала ста твораў мас-тэктак.

ТЭАТРЫ

Карнавал

31 снежня ў «Графіці» (з.в. Калініна, 16) — Навагодні rock&retro карнавал. Пачаць а 22-й.

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатр

30 (аўг) — «Паўлінка»
2 (пт), 3 (сб) — «Ядвіга»
4 (нда), 8 (чи) — «Паўлінка»

5 (пн) — «КІМ»
9 (пт) — «Івона, прынцэса Бургундская»

10 (сб) — «Сны аб Беларусі»
11 (нда) — «Чорная панна Нясвіжу»

ранішні спектаклі

29 (пн), 30 (аўг) — «Прыгоды Заранкі і Янкі»

4 (нда) — «Гаўлінка»

5 (пн) — «Снежная каралева»

малая сцэна

27 (сб), 28 (нда) — «Дамская танга»

5 (пн) — «Адчыніце кантрапаролі!»

9 (пт) — «Беларусь у фантастычных апавяданнях»

Цягам двух панярэндніх тадынёў кожны ахвотны мог выбраці імя дзіцяці са спісу, размешчанага на сайдзе ініцыятывы help-me.by, ды зрабіць яму малая сцэна.

27 (сб), 28 (нда) — «Дамская танга»
5 (пн) — «Адчыніце кантрапаролі!»
9 (пт) — «Беларусь у фантастычных апавяданнях»

Падарункам стаў выступ спявачкі Вольгі Плотнікавай, Віталя Артыста («beZbileta») ды Пятра Ялфімава.

Тых жа дзяцей, якія з тых ці іншых прычын не змоглі прыйсці на канцэрт артысты разам з сапраўднымі Дзедам Марозам і павіншавалі проста ў палацах. Многі дзеці старанаўся выхідзіць з палацамі ахвярадаўцаў.

У сцэне зімовага канцэрту ўзялі ўдзел фокуснік Пётр Стасевіч, клуёны Касія і Рудая, Ганна Клэр і лялька Гарык ад NETradio, а для бацькоў, якія былі згаданыя ў спісах, на шчасце, змогуць сустракі з Новы

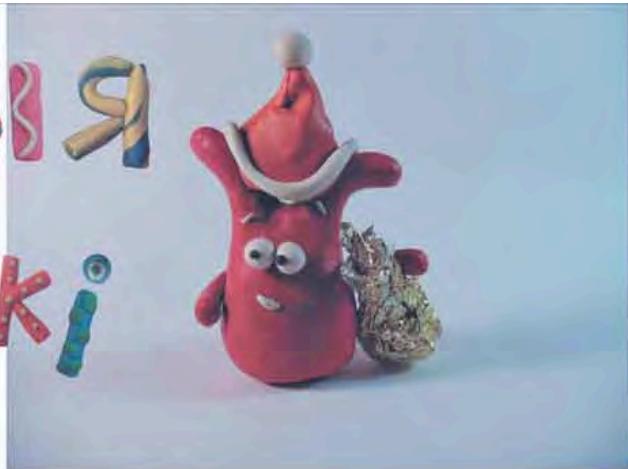
год дома, сярод родных і блізкіх. Падарыўцамі для іх падарункаў будуть чакаць сваі гаспадароў у цэнтры.

Дзяякуючыя вялікаму запасу «неймінных» падарункаў, удалося павіншаваці іх 70 дзяцей, якія толькі падступілі ў цэнтр. Без падарункаў не засталося ніводнае дзеці.

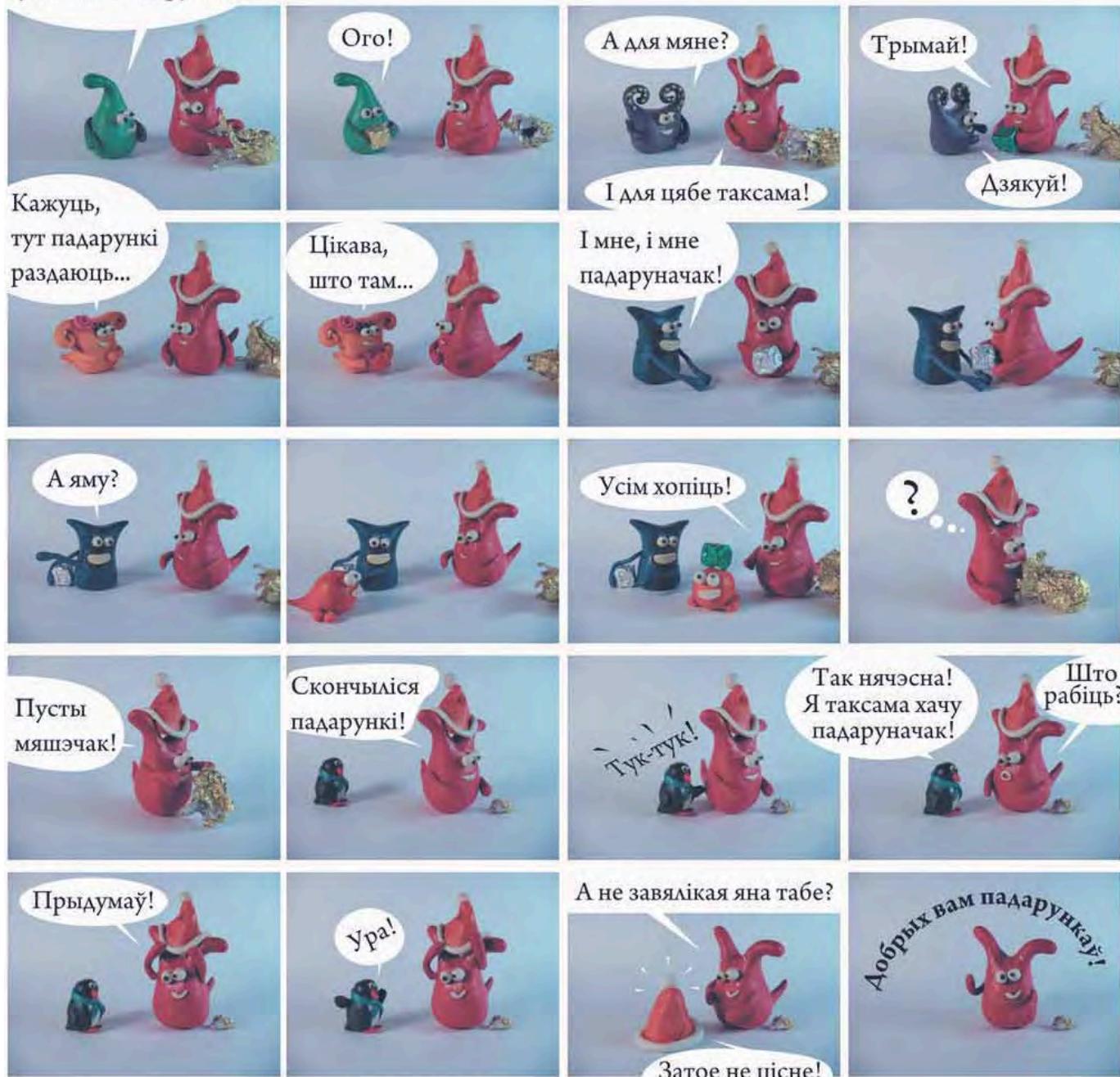
Маленькам насељнікам цэнтра, таксама як і іх бацькам, было вельмі прымечна, што пра іх думаюць і клапоцяцца.

Уладзіслаў Бартнёўскі, ініцыятаўца help-me.by

Календарные пАДАРУНКІ

Ну што, Танака,
будзе мне падаруначак?

тэлепраграма

«Белсат»: тэлепраграма на 29 снежня – 7 студзеня «Белсат» — гэта незалежны беларускі спадарожнікавы тэлеканал

29 снежня, панядзелак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Ранча», серыял, 6 серыя

19.00 «Пляцёра дзеятак і Пескавік» (Five Children and it), рэж. Джон Стывенсан (John Stephenson), 2004 г., Вялікая Брытанія—ЗША.

20.25 Тыдзень з радыё «Свабода»

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.20 «Каляды, Каляды», ч. 1, 2007 г., Польша

Беларускі музычны зоркі слава-юць традыцыйныя і сучасныя каляд-ныя песні.

21.45 «Абліцца смерці» (Facing the Dead), дак. фільм, рэж. Карл Людвіг Рэтнігер (Carl Ludwig Rettlinger), Габріэле Пфайфер (Gabrielle Pfeiffer), 2005 г., Герма-нія—Расія

22.35 Жайтуха

23.05 «Элі Макбіл», тэлесерыял: III сезон, 1 серыя

00.05 Аб'ектыў (навіны)

30 снежня, аўторак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 1 серыя

18.50 «Эстонія, маё каханне», маст. фільм, рэж. Сібіл Тыдзман (Sybille Tiedemann), 2004 г., Герма-нія

20.25 Рэпарцёр

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Журналісты», дак. фільм, 2007 г., Польша

Беларусь — не першая краіна ў Еўропе, дзе ўлады вяртаюцца да тра-дицыяльнай саўецкай мінушчыны, дучы ў кірунку, які цікка сέйчын называў цывілізацыю. На беларускіх жур-налистах практикаваліся ўсе магчы-міяў злачынных метадаў, якія толькі можна сабе ўяўіць...

22.00 Еўропа сέння

22.25 Таўкачкі на Божае Нар-аджнне, ч. 1

22.45 «Першы дзень», дак. фільм, рэж. Марцін Саўтэр (Marcin Sauter), 2008 г., Польша

23.05 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 2 серыя

23.50 «Калыханка» ад Сашы і Сірохы

00.00 Аб'ектыў (навіны)

31 снежня, серада

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 2 серыя

18.55 Праект «Будучыня»: наву-ковы аглед каналу «Нямечкая хвала»

19.25 Бульбаны

19.40 «Крыніца» (Zdroj), дак. фільм, рэж. Марцін Маречек (Martin Marecek), 2005 г., Чэхія

Лічыцца, што Азербайджан нале-жыць да тых краінай свету, што раз-віваюцца найбольш хуткім тэмпам. Але як там жывеца простым люд-зм?

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Падарожжа ў прэрыі» (A Prairie Home Companion), маст. фільм, рэж. Роберт Алтман (Robert Altman), 2006 г., ЗША

Пасля 32 гадоў існавання ў горадзе Сейнт-Пол (штат Мінесота) радыё-станцыя WLT прадаць таджикскім фірмам. Слыннешца трансляцыя наў-папулярнішага на гэты хвалі шоу — «Падарожжа ў прэрыі». У дажд-лювую суботу програма з узделам фанара будзе наўпраст трансляванца з тэатру Сейнт-Пол. Гледачы, аднак, не будуць ведаць, што гэта іх раз-вітанне з «Падарожжам на прэрыі», а іх любімыя зоркі выступаюць для іх апошні раз.

23.00 Навагодні канцэрт «Снек-ны завулак»

00.05 «Агент 117: місія ў Каіры»

(OSS 117: Le Caire nid d'espions), маст. фільм, рэж. Мішэль Газанавічус (Michel Hazanavicius), 2006 г., Фран-цыя

Супер-хіт пра французскага Джэймса Бонда — агента OSS 117 — рэпрэзэнтуе іранічны погляд фран-цызу на сваё ўласныя хібы.

01.40 Навагодні канцэрт, ч. 1
02.05 Навагодні канцэрт, ч. 2

I студзеня, чацвер

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 Навагодні канцэрт «Снек-ны завулак»

19.10 «Абліцца смерці» (Facing the Dead), дак. фільм, рэж. Карл Людвіг Рэтнігер (Carl Ludwig Rettlinger), Габріэле Пфайфер (Gabrielle Pfeiffer), 2005 г., Герма-нія—Расія

Экранізацыя вядомага французска-га коміксу. Дзеянне адбываецца ў ст. да н. э.

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Невычайныя суседзі» (Niezwykli sąsiedzi), разартаж, 2008 г., Польша

Мікалай Тарасок — агношні жыхар калісці вялікай вёскі Стайлы, што на Пружаншчыне (Брэсцкая вобласць). Спусцельны гароды ён засяліў выра-зыны з дрэва постачымі людзей, падобнымі на тых, хто калісці тут жыў. Часамі ён выбиравацца ў вёску, каб паразмайляць са сваімі фігурамі, суседзімі, што ўжо адышлі ў нябыц...

21.45 Бульбаны

22.00 «Цéкі» (La Carapate), маст. фільм, рэж. Жэрар Уры (Gerard Oury), 1978 г., Францыя. У галоўнай ролі: П'ер Рышар (Pierre Richard).

Парыжскага адваката Дэюорока падчас наведвання злачынца Бяртца ў закладнікі. Дэюорок становіўца на-волны падзельнікам уцекаў з вяз-ницы, дзе ў гэты час адбываўся бунт. Сітуацыя ўскладнілаца з часам, што прыся ведра пра левыя погляды адваката і робіць выснову, што менавіта Дэюорок і стаў арганізаторам ды-крайонкому бунту. На вуліцах Францыі 1968 г. не вельмі блеспечна...

23.40 «Мы вольныя людзі» (My wolni ludzie), дак. фільм, рэж. Пётр Стэц (Piotr Stec), Томаш Марцинец (Tomasz Morcinięc), 2008 г., Польша

Зорка беларускіх рок-сцены гурт N.R.M. едзе ў невялікую вёску Бес-кіды пад спасаўчы мажу, дзе яшчэ жывыя гуральскія музычныя трады-цы. Рок-песні N.R.M. гучыць у ары-гічнай апрацоўцы з выкарыстан-нем традыцыйных гуральскіх інстру-менту: філія, басліт і т्रэмбліта...

00.40 Жайтуха

2 студзеня, пятніца

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 Тыдзень з радыё «Свабо-да»

18.40 «Закаханыя ў Мінску», дак. фільм, рэж. Унф. Мэхай (Ulf von Mechow), 1994 г., Германія

20.10 Бульбаны ў Польшчы

20.30 Кружэлак (сусветная музы-ка)

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 Віртуальная помпа: агляд Сеціва

21.35 Еўропа сέння: тэлес充足ісі

каналу «Нямечкая хвала»

22.05 «Ямы» (Holes), маст. фільм, рэж. Эндрю Дэйвіс (Andrew Davis), 2002 г., ЗША

Падпякт Стэнлі становіца ахва-раю старога слімейнага праклена. Нестправідліва асуджаны, ён трап-ляе ў патрачуы лагер...

00.00 Аб'ектыў (навіны)

3 студзеня, субота

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 Тыдзень з радыё «Свабо-да»

18.40 «Закаханыя ў Мінску», дак. фільм, рэж. Унф. Мэхай (Ulf von Mechow), 1994 г., Германія

20.10 Бульбаны ў Польшчы

20.30 Кружэлак (сусветная музы-ка)

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 Віртуальная помпа: агляд Сеціва

21.35 Еўропа сέння: тэлес充足ісі

каналу «Нямечкая хвала»

22.05 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 3 серыя

23.45 «Калыханка» ад Сашы і Сірохы

00.05 Аб'ектыў (навіны)

00.10 Аб'ектыў (навіны)

(Klara Issova).

23.45 Бульбаны

23.55 Аб'ектыў (вынікі тыдня)

00.10 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

23.55 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 4 серыя

00.45 Аб'ектыў (навіны)

5 студзеня, панядзелак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Ранча», серыял, 7 серыя

19.05 «Крыніца» (Zdroj), дак. фільм, рэж. Марцін Маречек (Martin Marecek), 2005 г., Чэхія

20.25 Тыдзень з радыё «Свабо-да»

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 «Мядзведзікі» (Medvedek), маст. фільм, рэж. Ян Грэбэйк (Jan Hrebejk), 2007 г., Чэхія

23.00 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 3 серыя

23.45 «Калыханка» ад Сашы і Сірохы

00.05 Аб'ектыў (навіны)

6 студзеня, аўторак

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 3 серыя

18.55 «Лакутнікі» (Lacutniki), дак. фільм, 2003 г., Літва

19.55 Еўропа сέння: тэлес充足ісі

каналу «Нямечкая хвала»

20.25 «Каляды, Каляды», ч. 2,

2007 г., Польша

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.15 Госць «Белсату»: Міхал Анемпадыстай

21.40 «Неверагодны лёс Амелі Пуллен» (Le fabuleux destin d'Amélie Poulain), меладрама, рэж. Жан-П'ер Жанэ (Jean-Pierre Jeunet), 2001 г., Францыя. У голубых ролях Адрэ Тату (Audrey Tautou) і Мат'е Касавіц (Mathieu Kassovitz).

Адзін з самых паслыхавых кінап-раектаў сучаснай Францыі, які на-радзіў прыому пераймення ў ізга-даваў на тоўсты фанатага, што дэга-туль б'юцца над тамніцамі фільму.

23.40 «Таўкачкі на Каляды», частка 2

00.00 «Мент», дэтэктыўны серы-

ял, 8 серыя

00.55 Аб'ектыў (навіны)

7 студзеня, серада

18.00 Аб'ектыў (навіны, I выданне)

18.10 «Элі Макбіл», тэлесерыял:

III сезон, 4 серыя

19.00 Праект «Будучыня»: наву-ковы агляд (канал «Нямечкая хвала»)

19.30 Рэпарцёр

20.00 «Народны альбом», мозайлк, рэж. Міхал Анемпадыстай, 1999 г., Беларусь. Спявачы: Кася Камоцкая, Вераніка Кругловіца, Эніце Вайкошкевіч, Лявон Вольскі ды інш. Напоўнены іроніяй і жар-тамі музычным фільмам, на якім апавядываецца пра заходнебеларускую мас-тэцца 1920—1930-х.

21.00 Аб'ектыў (навіны, галоўнае выданне)

21.20 «Вызваленне», ч. 1, дак. фільм, рэж. Вольга Нікалаічык, 2008 г., Беларусь

22.00 «Фанфан-Цюльпан» (Fanfan la Tulipe), маст. фільм, рэж. Жэрар Краўчык (Gerard Krawczyk), 2003 г., Францыя. У роліх: Вэнсан Пэрэс (Vincent Perez), Пенелопа Крус (Penelope Cruz), Дыд'е Бурдон (Didier Bourdon).

Новая версія фільма «Фанфан-Цюльпан», прадзюсерам якога вы-стуپіў Лік Бесон. Першая версія «Фанфан-Цюльпан» была самым касавым фільмам 1950-х.

Падзеі стужкі адбываюцца ў Францыі XVII ст. — за часоў пана-вання караля Людовіка XV. У фільме расказваецца пра маладога, вельмі прывабнага, але беднага хлопчыцу Фанфану, які, каб не жаніцца, уцікае ў войска. У дарозе цыганка яму вя-роятнасць, што, калі ён пойдзе слу-жыць, то аднаго дна пабярэцца шлюбам з дачкою самога караля...

21.35 «Астэртыкі і Абелікс супра-цаўпрацікі» (Asterix et Obelix contre les Gaulois), дак. фільм, рэж. Жан-П'ер Жанэ (Jean-Pierre Jeunet), 2006 г., Францыя. У роліх: Іржы Махачек (Iire Machacek), Роман Лукнар (Roman Luknar), Іван Троян (Ivan Trojan), Наташа Бур'ер (Natasa Burger). Зузана Фіялова (Zuzana Fialova), Анна Гейслерава (Anna Geislerova), Клара Ісава (Clara Issova).

23.40 «Таўкачкі на Каляды», частка 2

00.00 «Мент», дэтэктыўны серы-

ял, 8 серыя

00.55 Аб'ектыў (навіны)

